LEOPOLDOV

4/2017

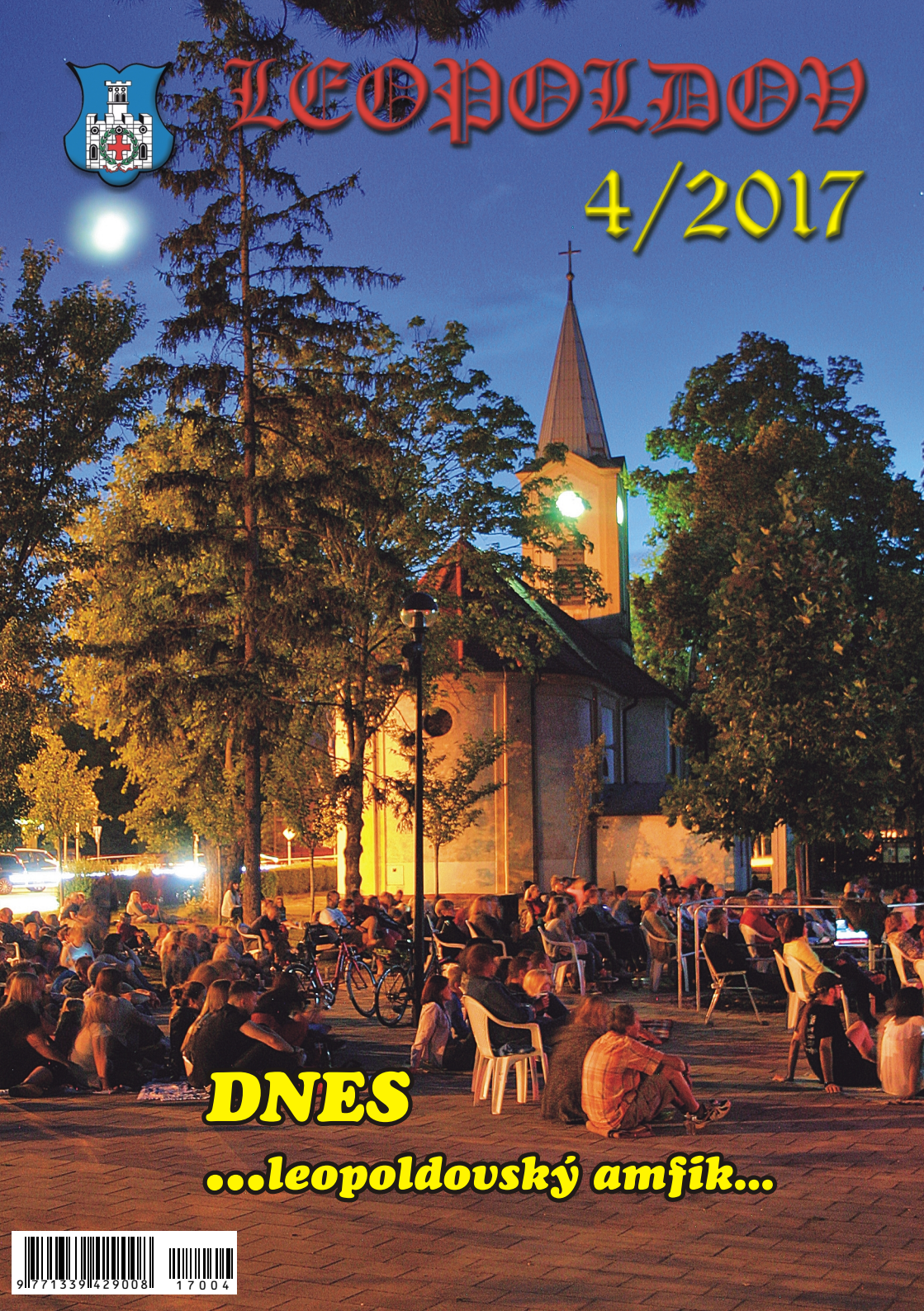

DNES

...leopoldovský amfik...

9 771339 429008 17004

Strana primátorky mesta

O dvoch aktuálnych projektoch

Milí spoluobčania, v najbližších mesiacoch sa začnú dve avizované stavby – výstavba novej hasičskej zbrojnice a rekonštrukcia cesty na Hollého ulici. Dopravy v meste sa dotkne najmä rekonštrukcia Hollého ulice. V tejto súvislosti by som vás rada poinformovala o harmonograme prác a vopred vás poprosila o trpezlivosť a rešpektovanie dopravných obmedzení v tejto lokalite. Veríme, že úpravy v tejto lokalite prinesú nielen zvýšený komfort a lepšiu bezpečnosť dopravy v nej, ale aj jej estetickejšiu tvár.

Rekonštrukcia Hollého ulice

Pred istým časom sme vás informovali o plánovanej rekonštrukcii cesty na Hollého ulici a v nadväznosti na ňu aj časti Kukučínovej ulice po železničné priecestie a o úprave križovatky medzi Hollého a Kukučínovou ulicou „pri trojuholníku“, ako túto časť nazývajú obyvatelia týchto ulíc. Cieľom rekonštrukcie malo byť najmä umožnenie bezpečného pohybu chodcov vytvorením chodníkov. Počas príprav štúdií sa však ukázalo, že na Kukučínovej ulici neboli pod jestvujúcou komunikáciou podnes vysporiadané pozemky. Toto nemilé prekvapenie sa však usilujeme riešiť – začali sme rokovania s vlastníkmi týchto pozemkov, aby sme ich mohli odkúpiť do vlastníctva mesta a uskutočniť tak plánovanú rekonštrukciu v plnom plánovanom rozsahu, teda aj s preriešením spomínanej križovatky pri trojuholníku. Táto situácia však spôsobila, že v tejto chvíli sme museli projekt rekonštrukcie rozdeliť a momentálne môžeme uskutočniť len jednu jeho časť – rekonštrukciu Hollého ulice zhruba „od trojuholníka“ po bývalú starú školu, kde sa zrekonštruovaná cesta napojí na nový asfaltový koberec pri jej vyústení na Gucmanovu ulicu.

Projekt má za cieľ lokalitu upraviť tak, aby tvorila svojím výzorom predpolie upraveného parku mestského typu. Tomu sa usilujeme prispôsobiť aj budúcu tvár tejto ulice, aby sa utvoril svojím výzorom kompaktný celok lokality. Ulica tak bude zahrnutá do obytnej zóny, ktorá bude označená adekvátnou dopravnou značkou na jej začiatku „pri trojuholníku“ a na jej konci pred vyústením na Gucmanovu ulicu, kde do nej logicky zapadá vynovený parčík. Pre vodičov to znamená, že chodci budú mať prednosť a rýchlosť tu bude upravená na 30 km/h.

Ešte pred samotnými prácami na telese cesty sa uskutoční prekládka elektrických rozvodov do zeme a odstránime tak staré elektrické stĺpy. Mesto vybuduje obyvateľom žijúcim na tejto ulici nové prípojky do ich domácností, resp. do domov. Osadené tu budú nové pozinkované stožiare s úspornými LED svietidlami a ampliónmi mestského rozhlasu v takom počte, ako boli v lokalite doteraz, jedno svietidlo bude osadené aj na krátkej spojovacej ulici me-

dzi Hollého ulicou a námestím. Projektovaná cena tejto časti projektu je takmer 79 tisíc eur, ale súťaž ponúk ju môže v konečnom dôsledku znížiť.

Vytvoriť dojem pokračovania námestia

Pri pohľade od Kopaníc sa bude rekonštruovať cesta za ohybom Hollého ulice (od domu pani Geričovej). Šírka cesty bude komfortnejšia ako dnes – upraví sa na 5 metrov. Jej povrch bude tvoriť dlažba. Použitie dlažby zároveň zlepší odvodnenie pri prívalových dažďoch. Farebne bude korešpondovať s tou, ktorá je umiestnená na ceste v parku. Zvažujeme použiť o čosi svetlejší odtieň, aby dlažba neprehrievala ulicu. Zároveň plánujeme osadiť dlažbu s väčšou nosnosťou ako na námestí, aby nedošlo k jej poškodeniu frekventovanejšou dopravou. Na pravej strane cesty (na strane cesty bližšie k námestiu) po celej jej dĺžke bude podobne ako na námestí vybudovaných 19 parkovacích miest s pozdĺžnym parkovaním z farebne odlíšenej dlažby, aby bolo evidentné, že ide o parkovacie plochy. Vedľa nej bude vsakovací pás zelene a zvyšná zeleň jestvujúca pred rodinnými domami.

Pri pohľade od Gucmanovej ulice bude na pravej strane cesty umiestnený nevyvýšený chodník široký 1,5 metra, opäť z dlažby s inou farebnosťou, ale identický s dlažbou chodníkov na námestí. Spájať sa bude s chodníkom na Gucmanovej ulici a s plánovaným chodníkom na Kukučínovej ulici. Vedľa neho bude opäť umiestnený zelený pás a ostatné zelené plochy pred domami. Kvôli rozšíreniu cesty a jej vybavenosti v lokalite budeme musieť odstrániť asi osem stromov, ktoré však budú po ukončení stavby nahradené novou výsadbou stromov v zelených pásoch. Do brán alebo vchodov rodinných domov vybudujeme nové prístupové vjazdy kopírujúce šírku jestvujúcich vstupov, resp. brán.

Rekonštrukcia je formálne rozdelená do štyroch častí. Po preložení rozvodov sa začne rekonštruovať úsek od Kukučínovej ulice po spojovaciu uličku s námestím, v ďalšej etape úsek od Gucmanovej ulice po spojovaciu uličku, v tretej križovatka Hollého ulice a spojovacej uličky a napokon samotná spojovacia ulička. Na nej bude cesta užšia, no aj tak bude rozšírená na 4 metre. Povedľa cesty budú vybudované štyri odstavné plochy pre autá. Dopravná situácia v lokalite sa nezmení, azda len so spomínanou výnimkou obmedzenej rýchlosti na 30 km za hodinu. V pravouhlej križovatke so spojovacou uličkou, kde je dopravná situácia neprehľadná, bude vytvorená prehľadnejšia, bezpečne vyvýšená križovatka a na začiatku cesty smerom od Kopaníc bezpečný spomaľovací prah.

V súčasnosti sa už realizujú súťaže na dodávateľov prác. Táto časť rekonštrukcie bola ocenená na 258 600 eur. Očakávame, že práce v lokalite sa začnú v októbri a nová cesta po rekonštrukcii sa začne používať na konci apríla budúceho roka.

Denný stacionár

Okrem „investičných“ projektov, ako sú napríklad rekonštrukcie komunikácií a budov, sme sa rozhodli začať aj s projektom, ktorý priamo reaguje na požiadavky z komunitného dotazníkového prieskumu, realizovaného ešte v roku 2014. Zamerali sme sa na monitoring sociálnych potrieb a následne ich možnosti pokrytia sociálnymi službami, ktoré by boli vhodné pre našu komunitu. Prioritne teda riešime cieľovú skupinu seniorov s ohľadom na ich každodenné potreby a zachovanie ich prirodzeného životného prostredia. To nás viedlo k projektu zriadenia denného stacionára v objekte bývalej budovy polície pri zdravotnom stredisku. Okrem tejto komunitnej sociálnej služby sme v objekte naplánovali aj tzv. odľahčovaciu službu, možnosť rehabilitácií či núdzového bývania. Momentálne máme rozpracovanú štúdiu a v nasledujúcich mesiacoch sa budeme venovať ďalším stupňom projektovej dokumentácie, aby sme sa mohli zapojiť do výzvy o dotáciu z európskych prostriedkov. K tomuto projektu sa však vrátim bližšie inokedy.

Terézia Kavuliaková, primátorka mesta

Leopoldovčania trávili svätojánsku noc v prírode

Noc na svätého Jána je podnes opradená rôznymi povesťami a poverami. Uctievali ju naši predkovia už v predkresťanskom období, pretože sa slávila v dňoch slnovratu a začiatku leta. Chápala sa ako začiatok novej etapy, regenerácia prírody i človeka a preto sa v tento deň konali rôzne magické obrady, pri ktorých sa využíval najmä oheň. A sprevádzali ju nielen obrady a hodovanie. V každom prípade to bola tajomná a vraj aj zázračná noc. Veď nenadarmo sa hovorilo, že byliny nazbierané v noci na svätého Jána, majú zázračnú moc...

O slávení svätojánskej noci v starom Mestečku nemáme doklady, no jej tajomstvo bolo pravdepodobne natoľko lákavé aj pre hypermoderného človeka 21. storočia, že asi stodvadsať Leopoldovčanov sa okúsilo spoznať ho v rámci Svätojánskeho pochodu na vlastnej koži. Uskutočnil sa, akože ináč, v sobotu na svätého Jána, teda 24. júna. Prišli starší, mladší, školáci i škôlkari, vyzbrojení prapotrebnou vodou, repelentmi, čelovkami. Organizátori im pribalili aj svietiace náramky a svietiace okuliare, aby sa cesto niekde nezatúlali.

Páriky držiace sa za ruky, pobehujúce deti, ktoré ešte nočný výlet doteraz nemali možnosť absolvovať, tobôž nie v nočnej prírode. Svätojánsky večer sa tak stal prísľubom, že z avizovaného romanticko-dobrodružného večera v prírode si každý odnesie presne to, čo túžil zažiť.

Za tajomstvami svätojánskej noci sa Leopoldovčania pustili pri mestskom úrade o ôsmej hodine večer. Ich cesta viedla na Štrkovku, odkiaľ mali púšťať balóny šťastia, no pre zvýšené riziko požiaru v suchej krajine sa organizátori rozhodli použiť bezpečnejšiu alternatívu. Najmä deti uchvátil pohľad na rachotiacu vodu Hučáku v začínajúcom šere. To už mali na hlavách čelovky alebo v rukách batérie a začali objavovať tajomné nočné miesta, ktoré možno s rodičmi neobjavili ani cez deň. Cesta ďalej viedla začínajúcou sa svätojánskou nocou poza záhradkársku osadu okolo ramena Váhu až pod železničný most. Tamojšia pláž na jeho pravom brehu sa stala miestom, kde sa všetci opäť stretli a využili možnosť niečo si želať pri zažínaní kahančekov, ktoré vzápätí poslali azda aj na ďalekú púť po vlnách Váhu. Zakrátko tak nočnú rieku rozveselil dlhý had plný malých svietiacich želaní a Leopoldovčania, ba i návštevníci z iných obcí, ktorí sem prišli, sa pobrali ďalej už nočnou stepnou krajinou medzi železničným mostom a vodárňou.

Súvislé porasty i osamotené stromy v svite vychádzajúceho mesiaca pôsobili naozaj strašidelne a deti sa neraz zľakli aj vlastného potknutia sa na prašnej poľnej ceste. To už sa sprievod v skupinkách približoval do svojho hlavného cieľa – ku kynologickému areálu, kde pri mohutnej stene starobylej pevnosti už tancovala vysokánska vatra a vyletovali z nej iskry pripomínajúce skutočné svätojánske mušky. Aby sa naplnilo obradové a magické poslanie svätojánskej noci, do nej mohli hľadači jej tajomstiev vhodiť napísané želania, ktoré by sa im – ak sú stáročiami tradované povery pravdivé – mali do bodky vyplniť.

Po krátkom oddychu pri svätojánskej vatre sa okolo jedenástej hodiny večer návštevníkom

prihovorila duša podujatia a pracovníčka mestského úradu Ingrid Vidová a prezradila, že budúcoročná noc bude ešte príťažlivejšia a vernejšia svojej tradícii. Nielen trasou, ale aj svojou dobrodružnosťou či tajomnosťou. Nuž, uvidíme, koľko zvedavých hľadačov zláka noc svätého Jána o rok. Zostrih nájdete na stránke YouTube pod názvom Svätojánsky pochod Leopoldov

(jh)

Dominovali hudba a mestečská retrospektíva i perspektíva

Víkend na prelome júla a augusta si odnepamäti Mestečania a Leopoldovčania pripomínajú ako sviatok patróna svojho kostola – sv. Ignáca z Loyoly. Význam hodov postupne začali sprevádzať aj podujatia civilnejšieho alebo svetskejšieho charakteru a stal sa všeobecnou oslavou i odpočinutím si od bežných povinností, hoci s týmto tvrdením budú len sotva súhlasiť gazdinky, chystajúce na stoly pre domácich aj hostí všetko potrebné. Dôkazom ich snaženia mohli byť pravidelné, a teda aj tohtoročné doobedňajšie výpadky elektriny v hodovú sobotu.

Tohtoročné hody odštartovalo na námestí v piatok 28. júla takmer 5-hodinové turné obľúbenej kapely Váh River Band a športový areál MTK na Trolaskoch hostil futbalový zápas medzi starými pánmi Leopoldova a ich kolegov z Červeníka.

V sobotu dopoludnia podujatia otvoril hodový tenisový turnaj v areáli LTC, ktorý pokračoval aj v nedeľu svojím semifinále a finále. O pätnástej popoludní do jedálne základnej školy prilákala návštevníkov výstava starých fotografií, dokumentov a máp Leopoldova, ale aj rôznych úžitkových predmetov, nad ktorých využitím by veru museli občas pošpekulovať aj príslušníci staršej generácie. Väčšina artefaktov a prezentovaných predmetov pochádzala z dlhoročnej zberateľskej činnosti Miloša Jančára. Prispeli aj ďalší Leopoldovčania – pani Terézia Kalická, Emília Harsányiová, Róland Osvald, pán Kožík a ďalší.

Tí návštevníci, ktorých zaujíma história, pobudli pri prezeraní si dokumentov a fotografií aj hodinu. *„Som ohromený. Niektorí ľudia akoby sa vytratili po desaťročiach z pamäti, teraz som ich znovu objavoval a dával som si ich do súvislostí, doslova sa mi pred očami začali*

vynárať staré príbehy," povedal jeden z návštevníkov. Na tematických paneloch boli vidieť nielen staré mestečské domy alebo brány, ale aj už neexistujúce obchody, športoviská a budovy, v starej fotoskratke sa predstavovali jednotlivé existujúce aj zaniknuté organizácie či rôzne udalosti zo života mesta. Medzi dokumentmi zaujalo podporné stanovisko Leopoldovčanov adresované Alexandrovi Dubčekovi, dokumenty prípravného výboru prerodu Leopoldova na mesto, rôzne staré hlásenia z väznice, liehovaru či depa, ale napríklad aj vzácny fotoaparát Mestečana, fotografistu a entomológa Jána Osvalda, vďaka ktorému sa zbierka motýľov v hlohovskom múzeu rozrástla tak, že bola druhou najväčšou na Slovensku – po zbierke Slovenského národného múzea.

Výstavu dotvorili krásne kvetinové aranžmány Daniela Juríka a jeho manželky a ich priateľov. Prišiel si ich pozrieť aj Danielov otec Vincent, leopoldovský šľachtiteľ a pestovateľ gladiol, ktorý sa šľachteniu nových odrôd venuje aj napriek zdravotnému hendikepu doteraz. Medzi vystavovateľmi nechýbal ani známy majster ľudových remesiel Jozef Zoller, ktorý vystavoval svoje umelecké výrobky z drôtu. Na otvorenie výstav zavítal aj leopoldovský rodák, publicista Ivan Szabó so svojou manželkou a asi tridsať obyvateľov mesta. Primátorka Terézia Kavuliaková spolu s Jurajom Hladkým vyspovedali niektorých vystavovateľov a keďže reč bola aj o starom kine, primátorka spolu s členom stavebnej komisie architektom Ondrejom Markom a autormi víťazného návrhu na rekonštrukciu kina Osveta podrobne predstavili hosťom víťazný návrh, ale hostia si mohli detailne pozrieť aj všetkých 14 predložených návrhov. (Vyhodnoteniu súťaže sa venujeme v samostatnom článku.)

Okrem tradičných kolotočov na Trolaskoch a stánkov bohatý hudobný program bol pripravený na námestí. Hodové slávnosti tu otvárala hudobná skupina Zenit a po nej sa o večernú náladu postaral tanečný koncert populárnej kapely Coverage. Priaznivci futbalu sa zasa mohli na štadióne MTK prizerať zápasu medzi mužmi MTK a FK Trebatice

Nedeľňajšie dopoludnie bolo výslovne zasvätené sv. Ignácovi z Loyoly. Jeho sviatok si prišli uctiť obyvatelia na námestie počas slávnostnej svätej omše, zasvätenej patrónovi farnosti a kostola. Popoludní sa stovky návštevníkov prišli pozrieť na vystúpenie Drahovčanky a po nej na štandardne výborné vystúpenie červeníckeho Art Music Orchestra pod taktovkou Marka Bielika. Publikum zaujali naštudovaním našich evergrínov od Jany Kocianovej, Evy Kostolányiovej, Hany Hegerovej a ďalších interpretov, ale aj skladieb ľudovejšej proveniencie. A nechýbali ani hviezdne muzikálové a filmové melódie, resp. songy. V naštudovaní Pirátov z Karibiku sa sólom predstavila Katka Bieliková (Hesková) a orchester svojím výkonom aj v horúčave rozihral zimomriavky na chrbtoch hostí.

Po skvelom koncerte nasledovalo takisto osviežujúce vystúpenie kapely Orions. Prístupná bola naďalej aj hodová výstava v priestoroch jedálne základnej školy a po dohode s vystavovateľmi sa predĺžila až do pondelka. Práve v pondelok vďaka ochote pracovníčky MsÚ Ingrid Vidovej ju navštívilo niekoľko desiatok obyvateľov, najmä gazdinky a domáci Mestečania, keďže mali počas víkendu plné ruky práce s prípravou jedál a venovaním sa hosťom. Vedenie miesta sa tesne po hodoch dohodlo, že hodové výstavy sa práve pre veľký záujem najmä domácich návštevníkov budú konať od budúceho roka od soboty až do pondelka.

Podvečer sa na vystúpenie pripravovali verešvárski mládenci v Spolkovej záhrade, ktorí takisto vytvorili svojím koncertom príjemnú a veselú atmosféru a položili vydarenú bodku za tohtoročnými hodami. A aby sme nezabudli na kedysi chýrečné tanečné zábavy v Spolkovej záhrade: v piatok v noci sa sem prišlo zabaviť asi 700 mladých ľudí a v sobotu možno rekordných 1200.

(jh)

Záujem o letné kino na námestí prekvapil

O filme, čuče a kinožurnáli

Hoci od posledného premietania v Leopoldove ubehlo už zopár rôčkov, pred rokom skrsol na mestskom úrade nápad, ako vrátiť verejné filmové produkcie Leopoldovčanom. Ako dobrá a ľahko realizovateľná myšlienka sa ukázalo podujatie s názvom Filmové noci pod hviezdami.

„Uvažovali sme o premietaní na námestí, v Spolkovej záhrade alebo na tréningovom ihrisku. Nakoniec sme sa na improvizovaný amfiteáter rozhodli pretvoriť priestor v západnej časti parku na námestí a ukázalo sa, že je to dobrý tip,“ hovorí referentka mestského úradu Ingrid Vidová.

Celkom pohodlné sedenie počas premietania zabezpečovalo sto stoličiek a občas navyše i lavičky, ktoré vďaka pochopeniu pána farára bývali počas dňa uskladnené vo farskej záhrade. *„Chcem sa poďakovať kolegyniam, ich príbuzným a návštevníkom, že boli ochotní po predstavení chvíľu zostať a stoličky ponosiť do farskej záhrady,“* hovorí primátorka. Ďalší si sami priniesli skladacie stoličky alebo deky, ba viacerí uprednostnili aj po celom dni rozohriatu dlažbu parku. Nový rozmer podujatiu dali mladí, ktorí si priniesli aj gitaru a po predstavení zostali v parku a pokračovali v príjemnom večere hraním na gitare a spievaním.

O občerstvenie sa priamo v parku starala detašovaná prevádzka reštaurácie Nový Pranier. Minimálne 90 minút pred každým predstavením začali dvaja technici rozmiestňovať a pripravovať aparatúru a toľko isto trvalo aj jej skladanie. Návštevníci si pochvaľovali kvalitné ozvučenie a vyvážené zvukové efekty. *„Niektorí návštevníci hovorili, že produkcia bola nahlas, no museli sme otvorený priestor ozvučiť tak, aby dobre počuli aj tí, čo sedeli na trávnikoch na dekách, kde ich mohol rušiť hluk áut,“* hovorí jeden z technikov.

Počas dvoch júlových a troch augustových večerov vždy o 21,30 h sa ozvali na námestí gongy, ktoré si pamätáme z klasických filmových predstavení v kine, ohlášajúce začiatok predstavenia. Návštevníci, čo prichádzali na námestie o čosi

skôr, si dokonca občas mohli pozrieť aj špeciálny leopoldovský kinožurnál – reportáže z kultúrnych podujatí v meste.

„Z ponuky distribučných spoločností sme sa usilovali vybrať filmy tak, aby si našiel niečo svoje azda každý – premietali sme komédiu, romantickú komédiu, životopisnú drámu, náročnejším sme na nočnom námestí ponúkli horor, ale aj dokument,“ hovorí Ingrid Vidová. Práve spomínaný dokument prekvapil účasťou divákov azda najviac. Každý film si prišlo na námestie pozrieť asi 100 až 200 divákov a ani dokument Na Liberte k Čiernemu moru nebol výnimkou – prišlo sa naň okolo 150 divákov. Možno aj preto, lebo autormi a aktérmi dokumentu boli okrem Verešvarčana Martina Heska jeho kamaráti z okolia, ktorí prišli aj na premietanie filmu. So sebou priviezli aj jeden z povestných bicyklov značky Liberta, ktorými absolvovali nevídanú cestu dlhú 1457 km z Červeníka cez maďarský, rumunský, moldavský a ukrajinský vidiek. Za 15 dní dobrodružnej, strastiplnej i bláznivej cesty napokon prišli do ukrajinskej Odesy, čím si splnili svoj cieľ okúpať sa v Čiernom mori. Po skončení premietania primátorka T. Kavuliaková, ktorá, mimochodom, uviedla skoro každé predstavenie, s aktérmi pripravila intervie. Chalani poprezrádzali mnoho ďalších „pikošiek“ aj v odpovediach na divácke otázky. Zaujímavou informáciou bolo aj to, že podobný bicyklový výlet absolvovali už skôr – na chorvátske pláže Jadranského mora.

S milým letným premietaním sme sa nestihli rozlúčiť, pretože posledné plánované predstavenie 6. augusta pre prehánky a blížiace sa búrky, ktoré medzitým odozneli, organizátori preventívne zrušili. A či sa dočkáme pokračovania letného kina o rok? *„Istotne. Možno do výberu filmov vopred zapojíme aj obyvateľov mesta a budeme uvažovať aj o rozšírení premietania na viac dní. Ukázalo sa, že ľuďom sa páči byť spolu a vychutnať si film aj spoločne v atmosfére letného kina,“* dodala primátorka mesta.

A možno letné kino bude mať aj ďalší pozitívny účinok: napriek hojnej účasti sa ukázalo, že časť najmä najmladšej (azda ešte základnoškolskej) generácie divákov už nedokáže pozerať film v kolektíve: nevšíma si, že film nepozerajú sami a že neustále pseudovtipné alebo vulgárne hlasné komentovanie, ktoré počuť v okruhu desiatich metrov, zvyšok obecenstva vôbec nezaujíma, ale vyrušuje, alebo že fľaše po vypití radlera alebo čuča ani doma nenechajú rodičom na stole, ale starostlivo ich po dopití odpracú...

(jh)

Leopoldovčan spísal petíciu proti protiľadovcovému delu

Podpísal ju aj konateľ spoločnosti Plantex

Horúce letá s tropickými teplotami, ktoré v suchom vzduchu sa zdajú byť neprekonateľne nepríjemné a zdravie ohrozujúce, druhovo sa meniaca a rýchlo vysychajúca vegetácia, nízky celoročný úhrn zrážok, neraz aj týždne bez kvapky dažďa, vyschnuté alebo v lepšom prípade vysychajúce studne. Javy, ktoré zvyšujú pozemšťanom aj na západnom Slovensku okrem tlaku krvi aj adrenalín, sme pred 20 rokmi nepoznali. Klimatológovia varujú, že aj naša krajina sa bude vplyvom ľudskej činnosti rýchlo meniť. Okrem veľmi mohutných, ale už pomerne vzácnych frontálnych systémov jedinou šancou na zvlaženie krajiny sú búrky. Tie však so sebou nesú riziká prudkých lejakov s krúpami a riziká hospodárskych škôd. Spoločnosť Plantex sa proti nim dlhodobo bráni protiľadovcovými delami, obyvatelia regiónu ani bežní záhradkári sa ich však neobávajú, pretože voda v podobe zrážok im chýba. Po čase tak vznikla ďalšia petícia, ktorá sa usiluje dosiahnuť zákaz používania protiľadovcových diel.

„Protiľadovcové delá, odborne generátor rázovej vlny, používa súkromná firma v Trnavskom kraji na rozstreľovanie búrkových mračien. Firma uvádza, že: „Rýchlosťou zvuku sa šíri do oblakov a prerušuje rastovú fázu krúp. To, čo by spadlo na zem ako ľadovec, spadne ako dážď či mokrý sneh."

Ľudia z okolitých miest a obcí však tvrdia, že po použití daných protiľadovcových diel neprší vôbec, alebo len minimálne, a to má negatívny vplyv pre ich záhrady, verejnú zeleň a okolitú prírodu. Málo zrážok tiež spôsobuje, že v studniach nemajú vodu. Vadí im aj hluk, ktorý delá vydávajú. Ďalej tvrdia, že ovzdušie patrí všetkým ľuďom a nie len súkromným firmám.

Preto žiadame:

1. Zákaz používania protiľadovcových diel, pokiaľ tretia nezaujatá strana nevypracuje štúdiu o tom, že dané protiľadovcové delá, nemajú negatívny vplyv na životné prostredie a množstvo padnutých zrážok vo forme dažďa.

2. Prijať zákon, ktorý presne určí, za akých podmienok a či možno používať protiľadovcové delá. Tiež aby dané firmy spätne dokladovali všetky ich použitia zodpovedným kontrolným úradom.

3. Zákaz používania protiľadovcových diel v čase nočného kľudu alebo zabezpečiť odhlučnenie.

Petícia bude následne poslaná NRSR.

Petícia sa vyhlasuje v súlade so zákonom č. 85/1990 Zb. o petičnom práve. Táto petícia skončí len a výhradne vtedy, keď naplní svoj program a účel," uvádza sa v aktuálnej petícii.

Petíciu s týmto textom zverejnil na stránke www.peticie.com ešte na začiatku júla mladý Leopoldovčan Martin Majtán, ktorého poznáme aj ako aktivistu a zakladateľa občianskeho združenia Zdravší Leopoldov. V petícii sformuloval otázky, ktoré sa bežní občania pýtajú vždy, keď sa zo severozápadu (od Vrbového) alebo juhozápadu (od Trnavy) blíži silnejšia búrka, ktorá však už do Leopoldova nepríde. Pripisujú to tomu, že veselská ovocinárska spoločnosť počas búrok používa protiľadovcové delá vo svojich sadoch pri Veselom, ale už aj

Obilia bude vplyvom otepľovania opäť menej. Odhaduje sa, že o 20 percent.

pri Bučanoch. Nervozita obyvateľov je pochopiteľná, keďže všeobecným nedostatkom zrážok trpia nielen záhrady, ale aj studne a ostatná krajina. A nečudo, že vznikajú podobné otázky, keďže podnes neexistuje relevantná a nezaujatá vedecká štúdia, ktorá by prezentovala účinky dela na búrkové mraky v oblasti, resp. ktorá by objasňovala ich vplyv na množstvo padnutých zrážok z ostreľovaných oblakov. Hoci verejnosť už chlácholil hocikto, predsa len chýba nespochybniteľné vyjadrenie fyzikov, resp. špecialistov, ktorí sa zaoberajú podobnými procesmi.

Martin Majtán v tejto súvislosti v leopoldovskej čajovni Teahouse pripravil aj verejnú diskusiu o účinkoch spomínaného dela. Verejnosť pre narýchlo zvolané podujatie chýbala, prišiel na ňu však konateľ spoločnosti Plantex. Vysvetlil, ako zariadenie funguje, ba dokonca aj podpísal petíciu s cieľom pripraviť spomínanú štúdiu, ktorá by verne analyzovala dosah používania generátora na činnosť búrkových mrakov v našom okolí.

Petícia sa šíri prostredníctvom vytlačených hárkov papiera, internetovej stránky https://www.peticie.com/peticia_proti_pouivaniu_protiadovcoveho_dela a siete facebook.

(jh)

Čo s neohľaduplným parkovaním?

V ostatnom období sa ukazuje, že problém, o ktorom sa hovorilo najmä v Bratislave a vo väčších mestách, sa presúva aj do menších miest. V ostatnom čase sa hromadia na mestskom úrade telefonické sťažnosti na nevhodné parkovanie áut či uskladňovanie stavebného materiálu na verejných priestranstvách. Najväčší problém s parkovaním „cudzích" je v lokalite pri železničnej stanici.

Jeden z podobných prípadov sa riešil aj na mestskom zastupiteľstve. *„Každý občan by mal prioritne parkovať na svojom pozemku alebo si upraviť nehnuteľnosť na parkovanie vo svojom vlastnom dvore alebo v garáži,"* hovorí primátorka mesta T. Kavuliaková. Spôsoby parkovania rieši aj legislatíva, no v našom prípade je to skôr problém ohľaduplnosti a slušnosti. Niektorí obyvatelia, ktorí síce majú možnosť zaparkovať auto na svojom vlastnom pozemku alebo v garáži, nechávajú ho odstavené na okraji cesty tak, že často ohrozuje bezpečnosť dopravy, prípadne na chodníku alebo dokonca na zelenej ploche.

Problém Ulice 1. mája...

S pravidelným problémom parkovania sa stretávajú aj obyvatelia Ulice 1. mája v lokalite pri materskej škole, kde okrem striedajúcich sa rodičov zvyknú nezodpovedne parkovať aj návštevníci zdravotného strediska napríklad aj tak, že svoje auto zaparkujú blízko brány rodinného domu a zabránia jeho majiteľovi vyjsť s autom von, prípadne ho zaparkovať do dvora. *„Problém s parkovaním na Ulici 1. mája dokážeme riešiť asi iba zjednosmernením tejto komunikácie a s úpravou režimu parkovania. Návrhy opatrení analyzujeme a budeme ich konzultovať s dopravnou políciou. Verím, že ak jedno z nich polícia schváli, pomôže to nielen vlastníkom nehnuteľností na tejto ulici, ale aj bezpečnosti detí navštevujúcich materskú školu,"* dopĺňa primátorka.

...a parkoviska pri stanici

V meste v minulosti vzniklo niekoľko desiatok parkovacích miest roztrúsených v celom meste, najväčší problém s parkovaním je však v blízkosti stanici. Parkovanie cestujúcich vlakom má perspektívne vyriešiť plánované parkovisko na Nádražnej ulici – cieľom je najmä zamedziť parkovaniu cestujúcich pri činžiakoch. Mesto pripravilo projekty, no tak skoro sa asi stavať nezačne. Na parkovisko je totiž možnosť získať peniaze z európskych fondov prostredníctvom plánu územnej mobility TTSK, no vyšší územný celok ho zatiaľ len pripravuje a hrozí, že kým bude hotový, za peniaze z tejto výzvy sa už budú stavať parkoviská v inom samosprávnom kraji. Vedenie mesta súri vyšší územný celok, aby tento dokument čo najrýchlejšie pripravil a aby mali obce a mestá možnosť čerpať z nich prostriedky.

V súvislosti s bezpečnosťou na cestách mesto nechalo doplniť všetky rozobrané alebo nefunkčné spomaľovače v meste, obnoviť nátery na statických spomaľovačoch a ďalšie dopravné značenia. Na podnet občanov premiestnilo dopravnú značku označujúcu maximálnu výšku vozidla pred priecestím na Kopaniciach. Ako problém sa však ukazuje pravidelné poškodzovanie alebo znefunkčňovanie dopravných značiek vandalmi v niektorých lokalitách mesta – najmä v okolí železničnej stanice, pri cintoríne a ceste vedúcej k záhradkárskej osade, kde už najmenej tri razy vandali poväľali všetky dopravné značky označujúce blízkosť železničného priecestia. Podobné problémy sa sporadicky vyskytujú aj v iných častiach mesta a náklady na opravu alebo výmenu dopravných značiek každý rok zbytočne zaťažujú mestskú pokladnicu stovkami eur.

(jh)

Vieme, ako bude vyzerať kino

Budova bývalého kina Osveta bude v ďalších rokoch predstavovať jednu z najvýznamnejších investícií mesta, ktorou by sa malo k spokojnosti vyriešiť absentovanie akéhosi kultúrneho stánku s polyfunkčnou sálou a takisto nedostatok priestorov pre záujmovú činnosť všetkých generácií obyvateľov mesta. Keďže mesto plánuje do stavby investovať 1,2 milióna eur, rozhodlo sa aj v tomto prípade ísť cestou verejnej súťaže návrhov, aby sa do nej mohlo zapojiť čo najviac architektov a aby mesto získalo spomedzi viacerých návrhov ten najkvalitnejší a zároveň ten, ktorý by čo najviac uspokojoval očakávanie a potreby mesta.

Ako sme už informovali, architekti sa mohli do súťaže prihlasovať do 6. júla. Porotu, ktorú tvorili Ing. arch. Petr Pešek, Ing. arch. Benjamín Brádňanský, Mgr. Terézia Kavuliaková, Ing. Róbert Gergič a Ing. arch. Ondrej Marko (zastúpil Ing. arch. Irakliho Eristaviho) a náhradník poroty s poradným hlasom Ing. arch. Matej Jančár, sa stretla na svojom zasadnutí 10. júla, aby vyhodnotila 14 prihlásených návrhov. Verejne návrhy odborníci prezentovali a komentovali na otvorení hodových výstav v školskej jedálni a obyvatelia si mohli všetkých 14 návrhov prezrieť počas celých hodov a v pohodový pondelok.

Porota na konci hodnotenia vybrala ako top návrh ten, ktorý vypracoval ateliér Architekti A B.K.P.Š, spol. s r. o., resp. autori Ing. arch. Martin Kusý ml., Ing. arch. Ľubomíra Blašková, Ing. arch. Monika Krčméryová, Ing. arch. Róbert Bakyta.

Budova si zachová svoj ráz

V textovej časti návrhu sa uvádza, že hlavnou myšlienkou ich riešenia bolo upraviť budovu na absolútnu podstatu svojej figúry, a to urbanistickým prístupom začínajúc a dizajnom končiac. S tým súvisí aj odkopanie halovej časti budovy, ktorá tak po celom svojom obvode dosadne na terén. Prednú časť zbavujú pilastrov a veľkej časti dekóru, ponechávajú však sokel a pasparty okolo dolných okien. Bočné fasády haly však otvárajú, avšak pri dodržaní pôvodného členenia. Dopĺňajú ho o skosené nadpražia nad oknami, za ktorými je skrytý systém tienení. Otvorením fasády tak rastie dôležitosť jej predpolia, kam umiestnili park. Povedľa budovy vedie nové terénne schodisko či rampa, zámerne nezarovnané s budovou.

Prevádzkovo a konštrukčne budova zostane v pôvodnom stave, pretože funguje dobre. Výnimkou je vyhotovenie novej stropnej dosky nad a pod suterénom. Do jestvujúceho priestoru sa tak vloží nová konštrukcia, ktorá bude založená samostatne a nebude prenášať tiaž do jestvujúcich múrov, čo zasa umožní vyhotovenie dostatočne veľkých okenných otvorov. Zároveň bude treba vyhotoviť podopretia obvodových stien.

Ako sa kino zmení zvnútra?

Budova ponúkne svoje zhodnotenie na štyroch podlažiach, vrátane jedného pod úrovňou terénu v priestoroch, kde sa nachádza v súčasnosti posilňovňa. Navrhované rozloženie miestností možno v skratke uviesť takto: prvé podlažie pod úrovňou terénu bude pozostávať z kuchyne (miestnosti pre catering), šatne, WC osobitne pre dámy a pánov, schodiska, miestnosti pre upratovačku, závetria, zázemia posilňovne, samotnej posilňovne, hygienickej miestnosti pre posilňovňu a javisko a z kotolne.

Hlavný vstup do budovy zostane zachovaný. Prvé nadzemné podlažie budú tvoriť foyer s kaviarňou (výdaj jedál) s rozlohou 116 m2, multifunkčná sála s rovným povrchom bez stabilných sedadiel (197 m^2), schodisko, javisko (50 m^2), a sklad javiskových dielov.

Na druhom nadzemnom podlaží budú umiestnené dve klubovne (40 a 46 m^2), kuchynka, WC a schodisko, na treťom podlaží kancelária a bude tu vytvorená aj priestorová rezerva.

Pri kine vznikne parkovisko a parčík

Zmení sa aj vonkajší výzor budovy – osobitne pri pohľade zboku – a budova sa viac presvetlí. Mesto pred niekoľkými mesiacmi kúpilo pozemok nachádzajúci sa medzi kinom a železničným priecestím, ktorý okrem iného zabezpečí aj dostatočnú kapacitu parkovania pre návštevníkov budovy.

V hodnotení poroty sa uvádza: *„Návrh zjednotil figúru kina, zbavil ho nevyhovujúcich prístavieb. Celý objem budovy je efektívne využitý. Predpriestor smerom k železničnej trati je riešený kultivovane. Porota oceňuje, že chýbajúce priestory boli umiestnené do podkopaného suterénu. Vďaka tomu majú klubové priestory a posilňovňa dobrú dostupnosť priamo z exteriéru. Porota to považuje za vhodné riešenie pre potreby mesta danej veľkosti. Tieto priestory umožňujú variabilné využitie, čo dáva predpoklad každodennému živému využitiu parteru. Sála má vhodný pomer presklených a plných častí fasády. Foyer je veľkorysý a umožňuje variabilné využitie.*

Okrem toho porota autorom navrhla zapracovať dve odporúčania: prehodnotiť presklenie smerom k susediacemu pozemku s rodinným domom a vyhlasovateľ uprednostňuje úpravu priestoru smerom k železničnej trati tak, že namiesto herných prvkov sem bude presunutá časť parkovacích kapacít spred susediacich rodinných domov.“

V súčasnosti vedenie mesta začína rokovanie s víťazmi návrhu o ďalších krokoch. Tým najbližším by mala byť príprava projektovej dokumentácie.

(jh)

Napriek veku si zachováva čistú myseľ

Rytier medzinárodnej hudby Milan Novák oslavuje 90 rokov

Jeho meno je spojené so všetkými hudobnými žánrami. Napísal niekoľko populárnych pesničiek ešte v 60. rokoch napríklad pre Ivana Krajíčka alebo Evu Bihárovú, muzikál Opera Mafioso (ktorý sa hrá dodnes napríklad v Odese) alebo Plná poľná lásky, stovky symfonických a komorných skladieb, tvoril i filmovú a scénickú hudbu. A aktívny je dodnes v rôznych porotách detských speváckych a skladateľských súťaží. Hovoríme o rodákovi z Trakovíc, no o Mestečanovi hudobnom skladateľovi Milanovi Novákovi, ktorý práve oslávil deväťdesiatku. Táto výrazná osobnosť našej hudobnej kultúry vyrastala v našom meste. Komunikatívny a čulý umelec sa koncertov na počesť svojho životného jubilea aktívne zúčastňuje počas celého roka. A neprekáža mu ani to, že žije v Poprade a mnohé jeho diela uvádzajú v Bratislave. Málokto vie, že Medzinárodná hudobná komisia mu udelila titul Rytier medzinárodnej hudby.

Tohtoročným jubilantom bol v jarných mesiacoch venovaný aj otvárací koncert piešťanského hudobného festivalu v Dome umenia, kde hrala Slovenská filharmónia. Milan Novák si premiéru jedného zo svojich starších diel nenechal ujsť. *„Celý tento piešťanský koncert, to bol nádherný pocit. A k tomu riaditeľ Lúčnice* (zriaďovateľ Domu umenia) *Marián Turner zhrnul celú moju tvorbu v samých pozitívach, takže som si už pripadal tak, akoby som bol tri roky mŕtvy. Publikum ešte nepočulo ani moje skladby, vstalo a tlieskalo; bolo to veľmi dojemné,“* hovorí s úsmevom a príznačným vtipom Milan Novák, ktorý si rozhodne nechce užívať seniorský pokoj bez aktívnej práce.

„V Piešťanoch zahrali moju Suitu v starom slohu, ktorá odznela pred istým časom aj v Bratislave. A tam na jar uviedli štyri koncerty z mojej tvorby. Odznela Elégia pre husle sólo harfu a sláčiky. Tú skladbu objavil umelecký vedúci Slovenského komorného orchestra Evald Danel v rozhlase a je z roku 1951. Je to taký sladák, ktorý ide do srdiečka. Harfu krásne zahrala sólistka Katarína Turnerová,“ hovorí Milan Novák, ktorého dcéra Kristína (vydatá Obžerová) je tiež harfistkou a nahrala mnoho skladieb pre harfu z pera svojho otca. Milan Novák si tento pocit jeho „znovuobjavenia“ na slovenských koncertných pódiách užíva. Tento rok mu hral jeho diela aj Symfonický orchester Slovenského rozhlasu (koncert prenášala televízia), ale aj Detský a mládežnícky zbor Slovenského rozhlasu, s ktorým spolupracoval už od jeho vzniku v roku 1953. Jeho Rozhovory s kvietkami pre harfu a detský zbor bol uvedený aj v priamom rozhlasovom prenose.

V deväťdesiatych rokoch diela Milana Nováka dramaturgie koncertných telies začas ignorovali, rovnako ako slovenskú kla-

Jubilant Milan Novák s dcérou Kristínou Obžerovou.

sickú hudbu vôbec. Našťastie, tieto časy prešli a Milana Nováka to podporuje aj v písaní nových diel. *„Teraz sa mi v Piešťanoch ohlásila aj jedna harfistka, kolegyňa, dnes 92-ročná Viera Palátová-Bedrnová. Pôsobila v Slovenskom filharmonickom zbore a mnohí ju možno poznali aj zo zoskupenia Tri dievčatká. Aj keď som z Leopoldova, aj do Piešťan som chodil kedysi veľmi rád, často som sa liečil vo Vojenskom kúpeľnom ústave. Naproti bola hudobná škola, tam som počas môjho liečenia zložil operu. Naposledy mi dirigent rozhlasového symfonického orchestra Mário Košík pripomenul, že chodil na klavír do hudobnej školy v Piešťanoch a tam sme sa neraz stretávali pri klavíri,"* hovorí národný umelec.

Milan Novák (nar. 12. augusta 1927 v Trakoviciach) mal od detstva vzťah k hudbe, hrával v kostole v Mestečku, dodnes si pamätá na koncerty v trestnici, ktorá bola vtedy otvoreným ústavom. Študoval u Mikuláša Schneidra-Trnavského, a na Konzervatóriu v Bratislave. Ako dirigent pôsobil v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve, ale začas aj v rozhlasovom symfonickom orchestri. Od roku 1952 až do odchodu do dôchodku bol umeleckým šéfom Vojenského umeleckého súboru kpt. J. Nálepku v Bratislave. Okrem spomínaných symfonických a komorných diel napísal hudbu k asi 20 dokumentárnym filmom a do desiatky hraných filmov (Čert nespí, Kapitán Dabač, Šťastie príde v nedeľu, Cnostný Metod a iné). V Leopoldove bol naposledy v roku 2011, keď si pri príležitosti výročia mesta Leopoldov prevzal čestné občianstvo. Pozdravný list k deväťdesiatke jubilantovi poslala aj primátorka mesta Terézia Kavuliaková.

Text a foto Martin Jurčo

Vstane Ďurákov antikvariát ako Fénix z popola?

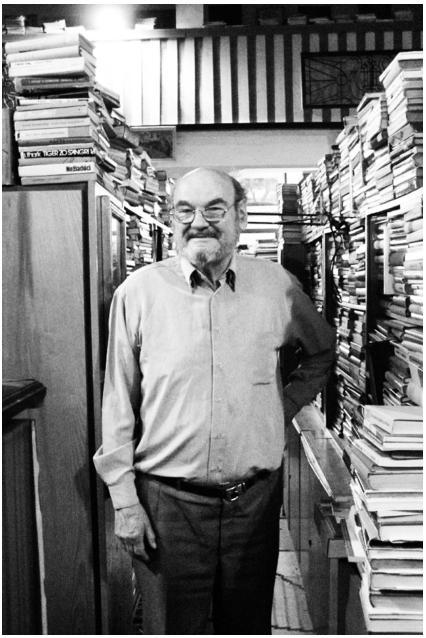

Už je to viac rokov, čo sa jedna z rarít nášho mesta stala len smutnou spomienkou na aktívneho milovníka hudby, zberateľa a antikvariátnika Tibora Ďuráka. Zavŕšením jeho aktivít v 90. rokoch bol vznik antikvariátu Europic v priestoroch veľkej sály bývalého Uzlového klubu železničiarov oproti železničnej stanici. Bol nielen slovenskou, ale aj európskou raritou. Po smrti inžiniera Tibora Ďuráka a dlhých rokoch, čo knihy boli uzamknuté, svitá azda antikvariátu na lepšie časy. Po dlhých rokoch, keď bol antikvariát uzavretý, sa podarilo občianskemu združeniu Nicolasa Konta ich odkúpiť a previezť ich na bezpečné miesto.

Tibor Ďurák (1939 – 2011) bol vyštudovaný biotechnológ a tomuto povolaniu sa venoval celý život. Podnikať začal po roku 1989, keď si prenajal malé kníhkupectvo v centre Leopoldova. História jeho antikvariátu sa začala písať 2. decembra 1992. Vtedy si otvoril pri škole prvý antikvariát, ktorý mal rozlohu 50 metrov štvorco-

vých a ponuku zhruba 20 tisíc titulov. V januári 1999 si prenajal priestor v budove železničnej stanice s plochou 133 metrov štvorcových a zriadil v ňom Antikvariát u prednostu. Istý čas boli v prevádzke oba antikvariáty. V roku 2003 bola ukončená prevádzka Antikvariátu pri škole. No v júni toho istého roku ho vystriedal Antikvariát Europik s plochou 350 metrov štvorcových, ktorý bol v prevádzke až do jeho smrti. Neskôr doň presunul aj knihy z Antikvariátu u prednostu. Jeho jedinečnosť potvrdzujú návštevy osobností, ako sú napríklad slovenskí prezidenti Michal Kováč, Ivan Gašparovič, Rudolf Schuster, ďalej historik Pavel Dvořák, dramatik a herec Stanislav Štepka, speváčka Jana Kocianová, akordeonista Raymund Kákoni a mnohí ďalší. V neposlednom rade aj návštevy zahraničných hostí z 27 krajín sveta, ktoré sú zapísané aj v knihe návštev. Tú si Tibor Ďurák svedomito viedol. V roku 2006 získal certifikát ako najväčší slovenský antikvariát. Zápis antikvariátu do Guinesovej knihy rekordov nebol možný, pretože v Európe neregistrujú kategóriu antikvariáty. Tibor Ďurák zomrel náhle 10. júla 2011 vo veku 72 rokov. Aká je budúcnosť jeho antikvariátu – na to sme sa pýtali výkonného riaditeľa Občianskeho združenia Nicolasa Konta v Hlohovci Miroslava Dvorana.

*** Čomu sa venuje vaše občianske združenie a ako vaše aktivity súvisia s knihami a históriou?**

– OZ Nicolasa Konta má základ v dlhoročných skúsenostiach a poznaní regiónu, najmä jeho kultúrno-spoločenských aktivít. Užšia komunita má dnes 8 členov. Sme záujmové občianske združenie, ktoré koná v duchu odkazu a na počesť jednej z najvýznamnejších osobností histórie regiónu Hlohovca Nicolasa Konta a rozvíja činnosť v širšom regióne Hlohovca. Hlavnou náplňou je rozvoj a podpora kultúry, obnova tradícií, ochrana kultúrneho dedičstva, rozvoj a podpora športových a umeleckých talentov, rozvoj turistiky a cestovného ruchu, zachovanie a rozvoj historických hodnôt. Združenie je financované z vlastných zdrojov a tento rok sa nám podarilo získať na základe podania žiadosti o dotáciu z rozpočtu mesta Hlohovec 2 850 eur na naše akcie. Sú medzi nimi Deň zámockých pivníc 2017, Pangula Fest 2017, Disko trisko 2017, a prvýkrát budeme organizovať Fraštacký študentský ples 2017. Do budúceho roku plánujeme pripraviť ďalšie dve akcie.

*** Ako si pamätáte na Tiborov antikvariát? Milovníci kníh za ním chodili už do malej drevenej stavby pri školskom ihrisku, kde pôvodne mala Slovenská kniha predajňu.**

– Pamätám sa aj na antikvariát pri škole. Sem-tam som nazrel, keď som išiel okolo a len tak som pozeral na tie staré kúsky a predstavoval si dobu, v ktorej boli vydané. Rád čítam hlavne historickú a faktografickú literatúru. Doma mám niekoľko stoviek takýchto kníh a v digitálnej podobe zhruba jedenásťtisíc, hoci viem, že ich určite neprečítam. Priznám sa, že v Antikvariáte Europic som bol iba raz. Fascinovalo ma množstvo kníh a hlavne jeho osobnosť, že zobral takýmto spôsobom zodpovednosť za knihy, z ktorých by väčšina skončila v kontajneroch alebo v zbere. Tak im predĺžil život a v lepšom prípade tie žiadané a hľadané posunul do dobrej opatery nových vlastníkov.

*** Ako ste sa teda dostali k záchrane leopoldovského antikvariátu?**

– Náhoda chcela, aby sa traja ľudia spojili v náhodných procesoch kamarátskej výpomoci. Do podrobností nebudem zachádzať. Objavil sa zahraničný investor. Ten chce zatiaľ zostať anonymný. Vytvorili sa určité možnosti spolupráce, ktoré vyústili do lokálnych plánov v duchu statusu nášho občianskeho združenia. Základ tvorili kultúrno-spoločenské aktivity a, samozrejme, história a s ňou spojený rozvoj turizmu. Na spoločných stretnutiach sme hľadali možnosti realizácie budúceho združenia a okrem iného sme si spomenuli na zatvorený anti-

kvariát. Nasledovala obhliadka a stretnutie s dcérou pána Ďuráka, pani Hargašovou. Prvé boli dohody o postupe záchrany a zachovania antikvariátu v duchu, v akom ho budoval pán Ďurák. Naše snahy viedli k zachovaniu miesta Antikvariátu Europic. Ale železnice prehrali 25 rokov trvajúci spor o vlastníctvo budovy so Slovenkou žijúcou v Austrálii. Prišiel príkaz na vysťahovanie. Pôvodný nápad sme tak museli zavrhnúť. Chceme antikvariát zachovať, no reálne je to už len v Hlohovci. Mesto zatiaľ hľadá vhodné, dostatočne veľké priestory na uskladnenie. Je perspektíva umiestniť ho do zrekonštruovaných mestských priestorov, prípadne po rekonštrukcii zámku by dostal dôstojné miesto v tomto objekte.

*** Aký bol samotný prevoz kníh?**

– Knihy sme na prelome februára a marca dočasne presťahovali do Trnavy, a to vďaka ochote primátora Trnavy Petra Bročku. Osem dní ho prevážali dve dodávkové vozidlá, pretože na miesto, kde je sklad kníh, nie je prístup väčším vozidlom. Podľa hrubého odhadu to bolo vyše 50 ton kníh. Keď sme si mysleli, že antikvariát je presťahovaný, dcéra pána Ďuráka objavila ešte priestor za pódiom. Tak sme absolvovali ďalšie tri jazdy do Trnavy a celková hmotnosť prevezených kníh sa zvýšila na takmer 60 ton!

*** Čiže bolo treba antikvariát vysťahovať a nájsť dočasné miesto na uloženie kníh.**

– Dnes sú knihy uložené v Trnave na bezpečnom a pre knihy vhodnom mieste. Mesto Hlohovec dalo prísľub, že do konca roku 2017 vyčlení priestory na dočasné uskladnenie antikvariátu a po zrekonštruovaní priestorov nájde antikvariát svoje miesto buď v nejakej mestskej budove alebo na zrekonštruovanom zámku. Je to v podstate podmienka nášho partnera, že antikvariát musí byť v budove, ktorej vlastníkom je mesto Hlohovec. Investor má k dispozícii technológie na digitalizáciu a katalogizáciu knižného archívu. Takže keď budú k dispozícii priestory, antikvariát sa prevezie a začne sa s katalogizáciou a digitalizáciou.

***A čo obrazy, hudobné nástroje a iné úžitkové veci, ktoré boli v antikvariáte?**

– Neknižná časť antikvariátu skončila v rukách zberateľov týchto artefaktov, keďže my sme mali záujem len o knižnú časť antikvariátu. Dodatočne sme si ešte zobrali gramofónové platne, zopár historických písacích strojov a kazetových a kotúčových magnetofónov. Tie by mali dotvárať atmosféru priestorov budúceho nového antikvariátu.

Text a foto Martin Jurčo

Vzácne dokumenty našiel aj na pošte

Miloš Jančár vdychuje predmetom ich staré príbehy

Bývalý hádzanár, donedávna mestský poslanec, stále aktívny podnikateľ a dnes najmä starý otec dvoch vnúčat na plný úväzok Miloš Jančár vystavoval počas tohtoročných hodov i v minulosti v budove základnej školy časť svojej zbierky. Prevládali pohľadnice a fotografie z minulosti Mestečka, i Leopoldova, ale aj niektoré raritné písomné dokumenty a tiež predmety z domácností našich starých mám a otcov.

Stále aktívny zberateľ sa venuje svojej životnej záľube viac než 40 rokov, teda dve tretiny svojho života. Všetko sa začalo pri Siladiciach. *„Bolo to v roku 1972. S kamarátmi sme išli na miesto, kde sa hovorilo, že sa kedysi nachádzal cintorín. Aj sme ho našli. Domov som niesol plnú tašku kostí. Dnes by ma za to zavreli,“* spomína si so smiechom. Vo Vlastivednom múzeu v Hlohovci, kam svoj „archeologický“ nález odovzdali, boli vraj šokovaní, lebo im sa tento cintorín nikdy nepodarilo nájsť.

Tajomstvá starých stodôl

V zbieraní vykopávok síce nepokračoval, ale úspech ho motivoval. Postupne v 70. rokoch začal zbierať všetko, čo sa vtedy vyhadzovalo. Boom stavieb a prestavieb rodinných domov mu prihral všeličo. Staré nábytky, ktorými má dnes čiastočne zariadený rodinný dom, petrolejky, štýlové pivové fľaše, skrátka všeličo. Nábytky objavoval najmä na základe tipov od kamarátov v starých šopách, drevárňach a sám si ich aj reštauroval. Dodnes si v dielničke reparuje rôzne predmety, rozširujúce jeho zbierku.

Výstižnejšie by bolo použiť množné číslo, pretože kategórií predmetov, ktoré zbiera, je viac. V jednotlivých kategóriách ich má stovky. Starých fotografií aj tisícku. Zbiera však aj úžitkový porcelán – cukorničky, čajníky, džbány, šálky, nádoby na omáčky. V rámci tejto témy je raritou napríklad nádoba na tabak v tvare psej hlavy, pričom psík fajčí fajku. Tabak sa ukladá do zelenej čiapky, ktorú má pes na hlave. Tento kus najviac obľubuje vnučka. *„Vždy k nemu príde, pohladká ho – môj havko“.*

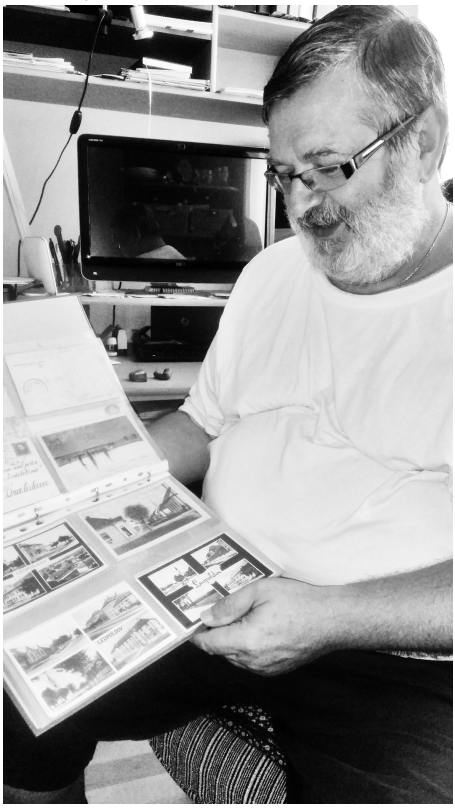

Pôsobivé, ale aj funkčné

Mnohé zbierkové predmety rodina aj používa. Či sú to už spomínané starožitné skrine, stoly, toaletný stolík, príborník a iné kusy nábytku alebo porcelán. Samozrejme, nájdu sa aj výnimky: *„Šálku s cisárom Františkom Jozefom si predsa nenechám rozbiť,“* vraví položartom. Väčšina však ostáva oku návštevníka, ale aj zberateľa ukrytá. V pivnici, garážach, niektoré zdobia interiér kvetinárstva, ktoré vlastní dcéra. Radosť zberateľa teda spočíva v tom, že si raz za čas pozrie

aj skryté predmety, vymení si skúsenosti s kolegami. *„Nikdy som nič nezbieral na predaj, nezaujímala ma komerčná hodnota predmetu, ale to, či sa mi páči alebo či sa mi hodí do interiéru. Prosto, mám to pre radosť. Ak som mal niečoho viac, podaroval som pár kusov kamarátom alebo v rámci rodiny.“*

Začal pohľadnicami Leopoldova

Jednu časť zbierky Miloša Jančára tvoria veci čisto z Leopoldova. Začal starými fotografiami a pohľadnicami. *„Treba na to vynaložiť aj nejakú námahu, človek nepríde hneď na hotové. A to je na tom zaujímavé. Musím zháňať, zisťovať v histórii, o aké obdobie asi ide, kto je na záberoch a aký ukrýva príbeh. Takže je to taká malá detektívka,“* hovorí s tajomným úsmevom. Týka sa to najmä starých fotografií. Aj nedávno navštevoval najstarších pamätníkov, aby mu porozprávali, kde stál aký obchod, aká slávnosť sa kedy konala. Na tejto činnosti ho baví aj získavanie nových kontaktov, rozhovory a napokon aj samotné informácie. Najviac poteší, keď neznámy objekt alebo ľudí na fotografii identifikuje aj po rokoch.

Prvé pohľadnice v zbierke má zo začiatku minulého storočia. Za sto rokov sa aj Mestečko veľmi zmenilo. Usudzujúc podľa záberov, vraví, že najmä počas ostatných pätnástich rokov. Má na mysli vzhľad ulíc, námestia a celkovo centra mesta. Je to neuveriteľné: *„Na fotografiách je Husacie námestie a podľa starých máp mal Leopoldov len zo dve ulice.“* Mnohé obchody sa však zachovali na pôvodných miestach. Klesol však počet v jednotlivom sortimente. V 30. a 40. rokoch 20. storočia sa u nás bez problémov uživili traja-štyria mäsiari, pekári či holiči, i pohostinstvá. Čoskoro, pri príležitosti 350. výročia založenia mesta, ktoré si Leopoldov pripomenie o dva roky, pripravuje aj detailnejšiu dokumentáciu práve rôznych objektov. Už niekoľko rokov aj sám fotografuje staré brány, domy, fasády. Všetko sa totiž modernizuje a získava jednotný vzhľad. Rád chodí do terénu a potom porovnáva.

Ako sa hľadajú príbehy

Vzácne sú aj fotografie pevnosti, dnešnej väznice, kam sa dnes už fotograf nedostane. Kedysi bol tento areál otvorený verejnosti. V Leopoldove sa nachádzali obchody, škola, škôlka, organizovali sa koncerty. Preto existuje veľa pohľadníc s motívom pevnosti. Dajú sa nájsť na internete aj na burzách. Najmä v zahraničí, napríklad v Budapešti alebo New Yorku, a ich hodnota je veľmi vysoká. Na dokumentoch z obdobia existencie pevnosti Leopoldov a Mestečka sa na jednej pohľadnici raritne nájdu aj tri pečiatky: Leopoldov, Lipótvár aj Mestečko.

V polovici 70. rokov Miloš Jančár pracoval v stavebnej firme a pri stavbe nemocnice v areáli väznice našiel keramické časti fajok. *„V rámci prípravy terénnych prác pre stavbu sa búrala drevina a pod jednou časťou stála pec na pálenie keramiky. Tam som našiel nástavce na fajky s nápisom Lipótvár. Môžu mať asi 250 rokov,“* vraví skromne, ale hrdo. Sú to zároveň dôkazy, že v starej pevnosti musela popri iných jestvovať aj fajkárska dielňa.

Fajky zo špecializovanej dielne v pevnosti.

Zaujímavé dokumenty z vyše storočnej histórie našiel aj pri búracích prácach na bývalej pošte. Tamojší zamestnanci pri sťahovaní objavili pod nánosmi asi päťcentimetrovej vrstvy prachu asi za vrece rôznych písomností. Kontaktovali známeho mestečanského zberateľa a ten ich po rokoch vytriedil a vyčistil.

Zaujímavou je napríklad žiadosť poštmajstra, aby sa poštový úrad v Mestečku zrušil a ostala len pošta na stanici Leopoldov. *„Z iných dokumentov som zistil, že pôvodná pošta stála asi sto metrov od tej nedávno zbúranej. Dom ešte stojí a možno ho vidieť aj na niektorých pohľadniciach."* Medzi dokumentmi sa nájdu napríklad aj štatistiky o počte zamestnancov v železničnom depe či obyvateľov mesta v určitých obdobiach. Vzácne sú aj nedoručené listy od vojakov z prvej svetovej vojny. *„Sú síce ťažko čitateľné, ale rozlúštiť sa písmo dá,"* vraví. Raritné sú aj telegramy posielané pri rôznych udalostiach, napríklad aj pri príležitosti prejazdu prezidenta Masaryka Leopoldovom. *„Prekvapujúce sú zápisy o evidencii inventára pošty. Aj poduška pečiatky mala svoje inventarizačné číslo a keď sa stratila, hľadali ju."* Alebo aj dokument obsahujúci mená členov dozornej rady liehovaru či o povoľovaní koncesie vlastniť rádioprijímač.

Leopoldov vo svete

Zdrojom rozširovania zbierok je najmä účasť na burzách. Miloš Jančár pre ich návštevy získal aj manželku. Chodievali najmä na veľmi populárne a kedysi dobre zásobené burzy starožitností v Budapešti. Teraz ich však už obchádzajú, keďže sa stali aj miestom pre falšovateľov zo zahraničia. Jeden z najvzácnejších predmetov – mosadzný dekoratívny pokál s anjelmi, koňmi a ozdobami získal však práve v domácom prostredí. Kúpil ho od príbuzných pôvodných vlastníkov. Boli to zámožní krajčíri.

Za najvzácnejšie zo zbierkových predmetov z Leopoldova považuje jednoznačne pohľadnice. Často „chodí" na internetové burzy, pretože niektoré sa objavia raz za desať rokov a škoda prepásť príležitosť.

Intenzívna záľuba tak zberateľa priviedla aj k predmetu, ktorý ako študent práve neobľuboval. Sú to dejiny. *„Keď nejaký predmet získam, pokúšam sa zistiť jeho pôvod, nestačí mi len niečo si prečítať. A učím sa, ako sa určuje vek nálezov. Napríklad zlaté a strieborné predmety podľa značiek, podobne aj porcelán. Kedy existovala tá a oná fabrika, dokonca aj koľko mala zamestnancov. Baví ma najmä to, že o predmetoch, ktoré získavam, sa dozvedám informácie svojím bádaním. Nekupujem veci len preto, aby som ich len zatriedil či niekam položil."*

Nákazlivo inšpiratívna záľuba

Do múzea po rady veľmi nechodieva, skôr iba pozrieť si exponáty a porovnávať. Ak nájde čosi podobné exponátom vo svojej zbierke, samozrejme, poteší sa. Študuje najmä odbornú literatúru zameranú na starožitníctvo. Kedysi ako chlapca ho ovplyvnil aj otec Rolanda Osvalda, Ján, ktorý ho učil chytať motýle, robiť si zbierku a chodievali spolu aj do múzea.

So zbieraním nie je spojené len štúdium pôvodu alebo utieranie prachu z predmetov. Keď dostane pohľadnicu alebo fotografiu, najskôr ju oskenuje a upraví, aby sa stala zreteľnejšou. Potom ju zaradí tematicky alebo čaká, kým tému postupne vytvorí a potom znovu zábery triedi. Zväčšuje a vystavuje, alebo odloží bokom. Tak vznikli série záberov leopoldovských hasičov, záhradkárov, detí, športovcov – najmä futbalistov – či prvomájových sprievodov.

Manželku získal Miloš Jančár pre zbieranie porcelánu. Najstarší syn Matej mu pomáha v zbierke fotografií s futbalovou tematikou a v získavaní informácií o histórii tohto športu v Mestečku. Dcéra Mária využíva niektoré zbierkové predmety na dekorovanie priestoru kvetinárstva a najmladšiemu Danielovi zatiaľ táto záľuba neučarovala. Výsledky neutíchajúcej zberateľskej vášne však v interiéri rodičovského domu vníma celá rodina i návštevy.

Pripravila Iveta Pospíšilová
Foto: autorka

Zelené reminiscencie (4)

alebo ako som verne slúžil v socialistickej armáde

Prišiel záver revolučného roka 1989. O rok neskôr som dostal už v poradí štvrtý povolávací rozkaz, lebo bezo mňa sa asi nedalo žiadne VC uskutočniť. Čakal som, že vojaci budú vracať späť povolávacie rozkazy a odmietnu nastúpiť na VC, ktoré sa preto zruší. Zmýlil som sa. Taký sa medzi nimi našiel iba jeden, ktorý sa nebál a nedal sa zastrašiť náhradnou službou. Veľa rokov hlbokej totality v reálnom socializme urobilo s ľuďmi svoje. Žili v strachu. Držali ústa i krok. Nespokojnosť s politickou zmenou systému už vládla medzi vojakmi z povolania. Veliteľ práporu dokonca kričal na vojakov: *„To ste boli vy, čo kľúčmi štrngali na námestiach?“* Našou úlohou bolo priviezť z muničného skladu kovové protitankové míny pod velením opitého práporčíka a postupne ich na kopci zvanom *Turecký vrch* ničiť, lebo sa už nemali používať najmä kvôli tomu, že sa dali vyhľadať mínohľadačkami. Zničiť dvetisíc mín nie je jednoduchá vec, a preto sa do jedného „hniezda“ kládlo päť mín súčasne. Po inicializácii nálože nasledoval obrovský výbuch, keď sa triasli ľuďom sklá v oknách vo vzdialenosti niekoľkých kilometrov vzdušnou čiarou. Samozrejme, boli aj sťažnosti od obyvateľov a musel sa počet mín zredukovať na tri.

Počas cvičenia som musel podať hlásenie generálovi, ktorý prišiel na kontrolu, akú činnosť vykonávame. Keď sa dozvedel, že budujeme protiatómové kryty, ktoré sa skladali z drevenej konštrukcie zakopanej do zeme, tak sa zasmial a vysvetlil mi, že po výbuchu atómovej bomby v okruhu niekoľko desiatok kilometrov by všetky drevené bunkre vyleteli do vzduchu aj s ukrytými vojakmi. Hovoril mi to tak, ako keby som bol ja vymyslel ideovú náplň VC. Tiež sa mi lesníci sťažovali, že len na jednom malom priestore sme im spôsobili škodu asi za 30 000 korún. Rozkaz o budovaní okopu pre vojenskú techniku sme však museli splniť.

Vždy som si myslel, že som na každom VC jednou nohou vo väzení a druhou v hrobe, lebo nikdy sa nedalo vedieť vopred, čo sa stane. Pri ničení protitankových mín si jeden vojak náhodou všimol, že na viacerých miestach zo zeme trčia malé kovové hlavičky. Veliteľ trhacej akcie ich identifikoval ako nášľapné míny. Pri jej výbuchu môže dôjsť k usmrteniu alebo v lepšom prípade odtrhnutiu spodnej časti nohy vojaka. Musel to byť nepodarený žart tých, ktorí ich do zeme zakopali a nezničili.

Nakoniec som sa dostal až do prítomnosti, keď sa tiež dosť veľa rozpráva o armáde, lebo je najdôležitejšia pri obrane štátu. Deprimujúco mohla na obyvateľov Slovenska pôsobiť informácia posledného odstupujúceho prezidenta, že naša armáda nie je schopná obrániť našu vlasť. Iste vedel, o čom rozpráva, keď bol najvyšším veliteľom slovenskej armády. Ani zo štátneho rozpočtu nevykladáme na vojsko takú čiastku peňazí, akú by sme mali podľa záväzkov v EÚ. Nezodpovedanou otázkou zostalo, prečo došlo ministrom obrany k nedôvodnému povyšovaniu niektorých politikov ako vojakov v zálohe, u niektorých dokonca veľkým skokom z poručíka až na plukovníka, čo sa predtým nerobilo ani in memoriam. Nerozumie tomu ani náš súčasný prezident, ktorý sa vraj pri nich cíti ako čatár, lebo na neho sa buď zabudlo alebo bolo málo hviezdičiek. Vyzerá to tak, ako keby sme sa už pripravovali na nejaký vojenský konflikt, počas ktorého sa politici prezlečú z civilu do vojenských uniforiem a začnú veliť armáde, ktorej ani dobre nerozumejú. Ak ma chceli povýšiť o jednu hviezdičku, tak som si to musel zaslúžiť a aj odslúžiť na VC. Je to výsmech pre vojakov z povolania, lebo niektorí ani pri odchode do zálohy a odslúžení mnoho rokov v armá-

de, sa nedostali k takej vysokej hodnosti. Preto aktuálnou sa stala známa pieseň, ktorú občas spieva v rádiu populárna slovenská speváčka Beáta Dubasová, *Vráť mi tie hviezdy!* Nezostáva nám nič iné, len sa modliť, aby k vojnovému konfliktu v Európe vôbec nedošlo.
Socialistická armáda stála z daní obyvateľstva obrovské množstvo peňazí, ale nakoniec svoj význam, kvôli čomu bola budovaná a pripravovaná, vôbec nesplnila. Boli to len zbytočne prehajdákané investície do výcviku vojakov, kupovania vojenskej techniky i zbraní, premývania mozgov mladých mužov cez MLP i PŠM a vytvárania neustáleho nepriateľa, hrozby zo západu od tzv. imperialistov. Za funkciu veliteľa roty som sa dožadoval po jednom VC symbolickej odmeny na tzv. Vojenskom východnom okruhu v Trenčíne, ale moju žiadosť zamietli s nejakým smiešnym odôvodnením, lebo „gumáci" boli kury hrabivé. Aj vojaci v zelených uniformách poprevracali po novembri 1989 svoje zelené kabáty, ale život ide aj napriek tomu ďalej, nezastaví sa. Mnohí odišli dobrovoľne do civilu, ale aj s výsluhovým dôchodkom. Našli si iné zamestnanie, najmä v školstve, z ktorého im vypočítajú starobný dôchodok. Nemôžu si sťažovať. Dúfajme, že naša súčasná armáda stojí na lepších morálnych základoch, ako bola jej predchodkyňa, hoci už došlo aj k záhadnej strate zbraní a munície z jej skladov, ktorej vyšetrovanie potrvá niekoľko mesiacov a pravdepodobne sa praví vinníci ani nenájdu...

Koniec. (kg)

Zaujímavé potulky leopoldovských seniorov

Aj počas horúcejších dní, ktoré nám začínajúce leto pripravilo, sa naša dôchodcovská organizácia usiluje pre svojich členov organizovať rôzne aktivity na získavanie nových poznatkov a zážitkov.
Ešte v máji sme navštívili výstavu kvetov v Bratislave, kde sme so zatajeným dychom sledovali aranžérske zručnosti žiakov zo záhradníckych škôl, ale aj neskutočne krásne výtvory prírody v podobe rôznych kvetov.
Ďalším naším cieľom bola návšteva slovenského muzikálu o živote a diele pápeža Jána Pavla II. Mali sme možnosť sledovať skvelú prezentáciu viac ako šesťdesiatich hercov – osobitne sa žiada vyzdvihnúť herecké výkony Jána Galoviča v úlohe Jána Pavla II. a Evy Pavlíkovej, predstavujúcej satana. Hoci predstavenie trvalo viac ako tri hodiny, každý z nás bol mimoriadne spokojný a rád, že sme toto naštudovanie mohli vidieť na vlastné oči. Melodicky dojímavá a veľkolepá hudba Gaba Dušíka, polyfónne libreto a metaforicky nasýtené texty piesní Daniela Heviera, mrazivo strhujúce choreografie Jarosława Stanieka, monumentálna scéna Damiana Styrnu, bohatá kostýmová výprava Doroty Cigánkovej a javiskovo pôsobivá réžia Jerzyho Połońského – to všetko boli predpoklady na silný a emočne nasýtený divácky zážitok v hľadisku Divadla Andreja Bagara v Nitre.
V júli sme absolvovali jednodňový výlet do Českomoravskej vysočiny a navštívili sme aj jedno z najkrajších českých miest, patriace medzi pamiatky UNESCO – Telč. Dominantou mesta je námestie s mariánskym stĺpom a Kostolom sv. Jakuba s masívnou vežou zo 14. storočia. Do zámku je vstup priamo z námestia a sám zámok je veľký renesančný komplex s jedinečným interiérom a výzdobou. Najstaršou pamiatkou pochádzajúcou z 13. storočia je románska 49 metrov vysoká veža, za zmienku nepochybne stojí aj Kostol Matky Božej v Starom Meste a bývalá synagóga z počiatku minulého storočia. Krásu Telčan, nazývaného aj Moravské Benátky, obklopeného rybníkmi, nepochybne zvýraznilo aj nádherné počasie. A tak sme sa opäť plní dojmov vo večerných hodinách vďaka našim skvelým autobusárom vrátili domov.

Michal Adamkovič

Kroniky mesta nájdete na webe

Leopoldovská samospráva sa bude môcť pochváliť tým, že svoje kroniky sprístupní na štúdium každému záujemcovi, a to dokonca z pohodlia svojho domova. *„Zareagovali sme tak na neustále sa zvyšujúci záujem hlavne študentov o informácie z kroniky mesta, ktoré potrebujú na prípravu svojich kvalifikačných prác, ale aj bežných záujemcov o dejiny. V zmysle zákona môžeme kroniky predložiť na štúdium len priamo na mestskom úrade,"* vysvetľuje primátorka mesta. V praxi to znamenalo, že záujemca prišiel na mestský úrad, pracovníčky mu museli nájsť miesto na štúdium alebo dohodnúť termín, keď bude voľná zasadačka, a záujemca potom strávil na úrade dlhé hodiny hľadaním potrebných informácií, prípadne si zaplatil za xeroxovanie požadovaných častí. Pomerne častým a nie vždy šetrným používaním najstaršej kroniky sa stalo, že z nej už začali vypadávať listy.

Dnes budú mať všetci prístup k zachovaným kronikám mesta podstatne ľahší, keďže zastupiteľstvo súhlasilo s návrhom vedenia mesta na digitalizáciu kroník a ich sprístupnenie na internetovej stránke mesta. Práce na digitalizácii siedmich kroník realizovala spoločnosť Nupseso, ktorá, mimochodom, digitalizovala aj fondy Parlamentnej knižnice NR SR, a mesto za ne zaplatilo osemsto eur. Vedenie mesta 2764 strán mestských kroník zverejní zanedlho na svojom vynovenom webe. Súbor kroník mesta tvoria jednotlivé knihy z rokov 1948 – 1972, 1971 – 1986, 1987 – 1991, 1992 – 2000, 2000 – 2007, 2008 – 2015 a zdigitalizované sú aj kronikárske záznamy za rok 2016.

Osudy najstaršej kroniky sú podnes nejasné. Kronika z roku 1948 sa odvoláva aj na záznamy z 30. rokov minulého storočia, no táto kronika sa do dnešných dní na mestskom úrade nezachovala – stratila sa asi v období po 2. svetovej vojne. Keďže vraj bola poplatná ideológii Slovenského štátu a zaznamenávala aj represívnu činnosť mestečských členov Hlinkovej gardy vo vtedajšom Mestečku, traduje sa, že jej zmiznutie mali na svedomí práve jej bývalí leopoldovskí exponenti.

(jh)

Pamiatkari vý- stavbe zbrojnice brániť nebudú

Konečne sa leopoldovská samospráva dočkala rozhodnutia, že novú hasičskú zbrojnicu bude môcť postaviť na Gucmanovej ulici pri ceste vedúcej k väznici. Zámer postaviť v tejto lokalite zbrojnicu a sklady mesta sa spočiatku nepozdával pamiatkarom, podľa ktorých by budova zamedzovala výhľadu na opevnenie včasnobarokovej pevnosti a výstavba by mohla porušiť aj pod povrchom poľa nachádzajúce sa základy niektorých zaniknutých súčastí vonkajšieho opevnenia pevnosti. Po viacerých rokovaniach vedenia mesta s vedením Krajského pamiatkového úradu v Trnave a zvážení všetkých argumentov mesta pamiatkari napokon so stavbou súhlasili, avšak mesto muselo v lokalite uskutočniť archeologický prieskum – sondu, ktorá mala potvrdiť existenciu staršej cesty vedúcej k pevnosti.

Prieskum sa uskutočnil v júli za prítomnosti odborníkov a prieskumná sonda nepriniesla žiadne zásadné informácie o predpokladanej ceste. Mesto pokračuje v príprave výstavby a momentálne čaká na vydanie stavebného povolenia a pripravuje súťaž na výber dodávateľa prác. S výstavbou by sa malo začať na jeseň, keď bude ešte vo vyhovujúcom počasí osadená základová betónová doska. Ostatné práce sú tzv. suchou výstavbou, ktorá sa dá realizovať aj v ďalších mesiacoch, keďže stavbu bude tvoriť drevená rámová konštrukcia. Očakáva sa, že nová hasičská zbrojnica s priľahlými skladmi by mohli začať slúžiť svojmu účelu na jar, najneskôr na začiatku leta budúceho roka. Pretože objekt vznikne pri starej prístupovej

ceste k pevnosti, výkopové práce na parcele budú sledovať aj archeológovia, ktorí v prípade závažnejších nálezov by mohli výstavbu zdržať kvôli zdokumentovaniu nálezov a realizácii archeologického prieskumu. K zrušeniu výstavby by však ani v takomto prípade nedošlo.

(jh)

Celoslovenská opekačka pod väznicou

Aj v tomto roku kynologický areál pod pevnosťou sa stal miestom, kde členovia hlohovského A klubu Archa v sobotu 5. augusta zorganizovali stretnutie svojich členov, rodinných príslušníkov, priateľov, sympatizantov a členov klubov z iných regiónov Slovenska. Prišlo sem vyše osemdesiat hostí z Prievidze, Bánoviec nad Bebravou, Kanianky Myjavy, Trnavy, Hlohovca, Trenčína, Bratislavy, Pezinka, ba aj od Žiliny. *„Medzi nami sú vítaní všetci z ktoréhokoľvek regiónu Slovenska. V kynologickom areáli sa stretávame už piaty rok. Je tu príjemné prostredie a zázemie nám úplne vyhovuje,“* povedal prvý z leopoldovského organizátorského tandemu Cyril Putera – Jozef Gergič. Pri prípravách pomohli aj ich manželky a priatelia a opekačka sa mohla začať. Jej atmosféru prišla okúsiť aj primátorka mesta Terézia Kavuliaková. Oslovili sme ju po dochutnaní výborného srnčieho guláša: *„Som veľmi milo prekvapená príjemnou atmosférou, srdečnosťou a bezprostrednosťou. Pre iné povinnosti som plánovala zdržať sa najviac hodinu a sama neviem, ako tie dve hodiny, čo som tu strávila, prebehli. Vážim si, že som sa mohla stretnúť s ľuďmi, ktorí prešli neľahkou životnou fázou a neboja sa o svojej skúsenosti a práci na sebe a so sebou rozprávať a použiť svoju skúsenosť na pomoc iným,“* dodala. Okrem družných priateľských či kamarátskych rozhovorov sa k slovu opäť dostali aj bendžo, gitary a ďalšie hudobné nástroje, takže areál popri posedení pri pagáčikoch, rôznych slaných bálešoch a inom slanom či sladkom pečive ožil country a populárnymi piesňami, ako sa na skutočnú opekačku patrí.

Leopoldovská opekačka býva len jednou z mnohých podujatí, ktoré zasa pripravujú členovia klubov v iných regiónoch. Stretávajú sa tak viac ráz do roka na rôznych podobných podujatiach, výletoch, plesoch či iných akciách. Jednou z nich býva v ostatných aj ďakovná púť v šaštínskej bazilike.

(jh)

Na ťahu je účastník majstrovstiev sveta amatérov v šachu

V talianskom meste **Spoleto** (asi jedna hodina cesty vlakom z Ríma) sa v apríli konali prvé *Majstrovstvá sveta amatérov v šachu* rozdelené do viacerých kategórií a osobitne pre mužov i ženy. Slovenskú republiku zastupovala pätica šachistov. Medzi nimi bol aj **Vladimír Škreňo** (* 1979) z Hlohovca, ktorý poskytol pre náš časopis interview, v ktorom našim čitateľom prezradí niečo zo zákulisia tohto nezvyčajného turnaja hraného na deväť kôl. V kategórii do 2300 Elo-bodov začal hrať s raketovým nástupom, keď po prvých štyroch kolách získal 3,5 bodu, pričom v 3. kole porazil aj neskoršieho víťaza Win Tuna z Myanmaru. V ďalších kolách sa mu až tak dobre nedarilo, ale po víťazstve v poslednom mu celkových 5,5 b. zabezpečilo peknú 12. priečku v turnaji, keď zaostal za víťazom o dva body.

❖ **Prečo ste sa rozhodli zúčastniť sa na MSA?**

Najviac ma motivoval fakt, že na majstrovstvách sveta som ešte nehral a bude to moja prvá účasť na turnaji takejto prestíže. Dôležitá bola tiež vzdialenosť a dostupnosť Spoleta a keďže sa rysovala aj skvelá partia mužov, ktorá išla zo Slovenska, bolo prakticky rozhodnuté.

❖ **Ako ste sa na turnaj pripravovali?**

Žiadnu špeciálnu prípravu som nezvolil. Rozohraný som bol dostatočne, keďže týždeň pred začatím šampionátu boli na Slovensku vyvrcholením Extraligy (kde som s Humenným získal striebornú medailu) ukončené ligové súťaže.

❖ **Ako ste spokojný s celkovým svojím umiestnením?**

Šampionát som rozohral skvelo. Prvé tri kolá som vyhral (v treťom kole som dokonca porazil neskoršieho víťaza Win Tuna z Myanmaru). Najdôležitejší a najkritickejší moment však nastal v predposlednom 8. kole. Vo výrazne lepšej pozícii (dokonca s materiálovou výhodou) som zle prepočítal a odhadol zápletku a partiu som nakoniec prehral. Ak by som v tejto partii uspel, do posledného kola by som vstupoval z priebežného 4. miesta a možnosťou zaútočiť v ňom na medailové umiestnenie. Takže hneď po skončení turnaja prevládal taký rozpačitý dojem, no dnes s odstupom pár dní po skončení šampionátu som s umiestnením na 12. mieste spokojný a určite to budem radiť medzi svoje najcennejšie výsledky.

❖ **Ako na vás zapôsobilo talianske mesto Spoleto, hracia sála a šachoví amatéri z celého sveta?**

Spoleto je veľmi pekné historické mesto. V čase voľna som mal dostatok možností obdivovať prekrásnu spleť úzkych uličiek, množstvo námestí a budov. Organizátori pre 250 hráčov zo 61 štátov sveta zabezpečili veľmi pekné hracie priestory v jednej z historických dominánt zo 14. storočia - v pápežskom hrade Rocca Albornoziana. Po organizačnej stránke šampionát vo mne zanechal výborný dojem. Stretnúť toľko rôznych národností zo všetkých

kútov sveta na jednom mieste, ktorých jediným cieľom je posúvať drevené figúrky po čierno-bielych štvorcoch a v daný moment na nič iné nemyslieť ako súperovi dať mat, je fascinujúce.

❖ **Boli ste s niektorým z nich aj v osobnom kontakte, rozhovore?**

Áno, väčšinou po skončení partie sme so súperom analyzovali kritické momenty partie a taktiež prehodili aj zopár nešachových tém. Čo ma však milo prekvapilo, že hlavne súperi, ktorých som porazil, ma pravidelne na turnaji vyhľadávali a pýtali sa ma, ako sa mi darí.

v *Máte nejaké zážitky, ktorými by ste sa chceli podeliť s našimi čitateľmi?*

Zážitkov bolo veľa, ale spomeniem jednu milú a úsmevnú príhodu. Pri sledovaní analýzy a alternatívnych možností pokračovania práve ukončenej partie môjho kolegu s jednou Američankou k nám prišla zrazu jej mama. Táto pani pôvodom z Ruska, ale dlhodobo žijúca v USA, keď sa dozvedela, že sme zo Slovenska, tak nám začala rozprávať, ako jej prvá láska bol Slovák. Dcéra na toto mamine rozpomenutie len mávla rukou, že tento príbeh počula už aspoň stokrát... Nuž, neznámy junák spod Tatier musel zanechať nezabudnuteľný dojem.

❖ **Ako ste boli spokojný s ubytovaním a stravovaním v Taliansku?**

Ubytovanie bolo skromnejšie, ale veľmi slušné a vyhovujúce. Zato strava bola doslova gurmánsky zážitok. Talianska kuchyňa je známa svojimi cestovinami a fakt ich robili dobre.

v *Plánujete sa zúčastniť na podobnom podujatí aj v budúcnosti?*

Budúci rok sa Majstrovstvá sveta konajú na Sardínii. Európsky šampionát bude hostiť Čierna Hora v Budve. Rád by som sa zúčastnil aspoň na jednom šampionáte a pokúsil sa tohtoročný výsledok zlepšiť.

❖ **Naplnilo sa v Spolete heslo FIDE: „Gens una sumus?**

Určite áno.

Za rozhovor ďakuje Gorazd Kollárik

Šachové okienko

V druhej polovici tohto roka si slovenskí kompoziční šachisti pripomínajú dve symbolické výročia (80. nedožité narodeniny a 40 rokov od úmrtia) významného šachového skladateľa, stavebného inžiniera **Jaroslava Hroncа** (* 18. 8. 1937 - 27. 12. 1977) zo Žiaru nad Hronom, kde aj pracoval v Závodoch SNP. Jeho susedom a priateľom bol nestor slovenských šachových skladateľov Ľudovít Lačný. Jaro sa narodil v Lučenci. Už ako 17-ročný uverejnil svoju prvotinu v šachovej rubrike denníka *Ľud.* Venoval sa hlavne skladaniu dvojťažiek. Do r. 1961 uverejnil celkom 64 skladieb, z ktorých bolo 15 vyznamenaných. Potom sa odmlčal, lebo rád hral šach aj korešpondenčne, aby sa po takmer trinástich rokov opäť s ešte väčším entuziazmom vrhol do skladania, čomu nakoniec zabránila tragická nočná dopravná nehoda, pri ktorej nebol vinníkom, ale postihnutým. Ešte tri týždne pred smrťou poslal do šachovej rubriky v *Pravde* na uverejnenie svoju dvojťažku. Podľa publikácie *Kompoziční šach na Slovensku* od B. Formánka uverejnil Jaroslav Hronec vyše 80 skladieb (dvojťažky, osem trojťažiek, dve mnohoťažky). V turnajoch získal vyše dvadsať vyznamenaní (desať cien - tri prvé). Na Majstrovstvách Československa 1955 – 1956 bol štvrtý v oddelení dvojťažiek. Z jeho bohatej tvorby sme vybrali trojťažku, ktorá získala v súťaži ÚV ČSTV I. cenu. Po úvodníku vzniknú dve obrany na tom istom poli. Biely začne a dá mat najneskôr tretím ťahom!

Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 5. 10. 2017. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený. Ako výherca za

správne vyriešenie skladby č. 33 bol vyžrebovaný Peter Hatala z Bratislavy. Blahoželáme!

Riešenie skladby č. 33 (Žatko): **1.V-c8+!** Ka7 2.Va8+ K:a8 3.c7+ Ka7 4.c8J+ Ka6 5.Jb4+ Ka5 6.Jc6+ Ka6 7.Jb8+ Ka5 8.b4+ Ka6 9.J:b6 mat. V deväťažke mohla riešiteľov zaujať obeť bielej veže a premena pešiaka na jazdca. Všetko sa však udialo bez tichého ťahu bieleho. Od začiatku do konca nasledovalo len šachovanie čierneho kráľa.

Naši riešitelia nám napísali:

Obeť veže a premena pešiaka na jazdca odstavia čiernu dámu do úlohy úplného štatistu po permanentnom šachovaní čierneho. (Karol Mlynka, Bratislava)

Pekná spolupráca ľahkých figúr. (Peter Hatala, Bratislava)

Obrana proti matu bieleho kráľa, je sled „forsírovaných" ťahov, aby sa čierny kráľ dostal až do matovej siete. (Jozef Kobolka, Žilina)

(GK)

Skladba č. 34
Jaroslav Hronec
ÚV ČSTV 1958

Mat 3. ťahom (7 – 7)

Včera, dnes a zajtra (14)

Antijazykové okienko

Stal som sa dedkom. Možno už meškám, lepšie povedané meška moje potomstvo. V každom prípade je to istá zmena, ale u chlapa to zasa nie je až také vypuklé. Do popredia prichádza najmä fakt, že jeseň života už nie je za dverami, ale vtrhla do domu. Rodina už v predstihu žije prípravami na príchod malého človiečika. V dnešnej modernej dobe si už muž nemusí potvrdzovať pod oknami pôrodnice, čo sa to vlastne narodilo, môže to byť jasné už pár mesiacov po počatí a farba drobunkého oblečenia je, aj s dávkou strachu pred zarieknutím, určená. Napriek tomu neviem, či v tomto smere nevedomosť očakávaného pohlavia nedodávala tomuto aktu viac stupňujúceho sa vzrušenia.

V tomto prípade bola výbavička úúúžová – ružová.

Či ružová alebo modrá – v každom prípade prišiel na svet cicavec a toho treba nakŕmiť. V zmysle zákona o štátnom jazyku ho treba nadojčiť. A to bol kameň úrazu v našej početnej viacgeneračnej, takpovediac komunitnej rodine. Stretol som sa s vlnou nebývalého a rezolútneho odporu, keď som upozorňoval, že na Slovensku sa síce kojí v zmysle uspokojovania potrieb alebo utešovania sa, ale dojčí sa v zmysle kŕmenie nemluvňaťa materským mliekom. Dostalo sa mi veľmi ostrého upozornenia, aby som nemudroval, že u nás sa bude kojiť a hotovo.

Začal som trocha premýšľať, odkiaľ pramení taký rodinný odpor voči slovám dojka, dojčiť, dojča, pridájať a jednoznačné preferovanie v tejto súvislosti nespisovného českého výra-

zu kojiť. Odpoveď bola jednoznačná a nepramenila iba z Pravidiel slovenského pravopisu, ale aj zo sedliackeho rozumu. Krátky slovník slovenského jazyka, ako aj ďalšie kodifikačné príručky hovorí, že dojka je žena dojčiaca cudzie dieťa. Slovník súčasného slovenského jazyka aj Slovník slovenského jazyka z rokov 1959 – 1968 uvádza okrem toho aj to, že dojka je aj dojná krava, ovca a podobne. Začal som si uvedomovať, že slovo dojiť a dojčiť majú nepríjemne podobný základ. Ak si aj odmyslím, že dojiť možno v prenesenom význame aj rodinu, štát či, prepytujem, Európsku úniu, nemôžem naozaj s čistým svedomím povedať, že výraz dojčiť ako úkon najhumánnejší a prvý, s ktorým sa človek na tomto svete stretne, je ten pravý. Slovenský jazyk je komplikovaný, vyvíjal či tvoril sa dlho a bol a je ovplyvňovaný množstvom iných jazykov, ktorých výrazy sú dnes nezriedka prevzaté do kodifikačných príručiek múdrymi strážcami slovenčiny. V mnohých prípadoch sa pousmejem nad dôslednou ochranou jazyka a spomeniem si, koľko výrazov sme prevzali a bez mihnutia oka nepochybujeme o ich spisovnosti. Aj v tomto článku použité spisovné slovo nemluvňa (typický český výraz nemluvně zo základu mluvit – hovoriť) by sme ťažko nahradili podobným jednoslovným rýdzo slovenským výrazom v zmysle dieťaťa veľmi malého a ešte nehovoriaceho. Samozrejme, môžeme použiť nesporne prítulné slová batoľa, bábätko, novonarodeniatko, drobec, neviniatko, škvŕňa, fafrnok, šprndúľ, šprndeľ či štupeľ. V tomto je slovenčina neobyčajne krásna a prajná, aj keď slovo nemluvňa predsa len vyjadruje azda ten počiatok zrodu a istú dávku bezmocnosti hodnú ochrany veľmi výstižne.

Aspoň v oficiálnej alebo verejnej sfére je namieste dodržovať zákon, v tomto prípade kodifikačné príručky, aj keď si ho v mnohých prípadoch obohacujeme, ale aj krivíme sami. Niekedy je to na prospech, inokedy to ťahá za vlasy. Mnohí z nás sa bezmyšlienkovito opičíme po mediálnych idoloch, ktorí v snahe ozvláštniť svoje vystúpenie použijú nezmyselné spojenia, neuvedomujúc si dosah svojho konania a vplyv na verejnosť. Výrazy *počujeme sa o chvíľu, vidíme sa zajtra* alebo *voláme si o týždeň* národ prestáva vnímať ako nezmyselné miešanie prítomného a budúceho času – vytvorila ich predsa moderátorská „superhviezda“. Nuž čo, možno sa dočkáme, že takéto pomaly zľudovené nezmysly infiltrujú časom aj slovenské kodifikačné príručky. Ako to bude komentovať alebo predpovedať Sibila, Sibyla či Sybila *vidíme zajtra* a uvidíme dnes...

U nás doma sa teda bude v najbližšom čase kojiť podľa Slovníka slovenského jazyka z rokov 1959 – 1968, čo bol vtedy výraz trochu zastaraný, ale prípustný.

Vojtech Moravčík
Foto: Ľubomír Kusý

Leopoldov a Rómovia

Odhaduje sa, že v súčasnosti žije na Slovensku okolo 300 tisíc Rómov. Najviac miest a obcí, v ktorých žije rómska komunita, sa nachádza v Banskobystrickom samosprávnom kraji. Vyplýva to z Atlasu rómskych komunít 2013, ktorý zverejnilo ministerstvo práce. Zo všetkých 138 miest, ktoré sú na Slovensku, v 18 nežije rómska komunita. Medzi nimi je aj Leopoldov, ale aj mestá a mestečká Svätý Jur, Dudince, Vysoké Tatry, Novú Dubnicu, Nemšovú, Ilavu, Bojnice, Vrbové, Leopoldov, Bytču, Tvrdošín, Námestovo, Trstenú, Krásno nad Kysucou, Turčianske Teplice, Rajec a Rajecké Teplice. Dôvodov, prečo sa v Leopoldove neutvorila alebo neusadila rómska komunita, je zaiste viacero. Predovšetkým Leopoldov z hľadiska okolností a spôsobu svojho vzniku patrí k nie úplne prirodzeným sídlam – vznikol až v 17. storočí, keď Rómovia už dávno a prirodzene tvorili v istom zmysle segregované skupiny obyvateľstva už v takmer každej obci (napríklad v Šulekove, Siladiciach a Horných Zeleniciach bývali na okraji obce ako samostatná komunita). Venovali sa tradičným remeslám, kováčstvu, hudobníctvu, priekupníctvu, ale aj sezónnym poľnohospodárskym či príležitostným prácam. Ďalším dôvodom istotne bolo to, že Leopoldov sa hneď odpočiatku vyvíjal ako veľmi malé sídlo malomestského typu s niektorými panovníkom pridelenými výsadami a právami. Pravdepodobne veľká časť pôvodných obyvateľov navyše pochádzala z rakúskej časti monarchie a nebol predpoklad, že by toto spoločenstvo umožnilo Rómom usadiť sa medzi sebou. Ani rozvoj priemyselnej výroby v meste (železnica, liehovar, drobné prevádzky) na konci 19. storočia neutvorili podmienky na usadenie sa Rómov v meste a svoj význam istotne mala aj skutočnosť, že historickým pôvodcom mesta bola práve pevnosť, ktorá už od svojho vzniku v istom zmysle ovplyvňovala život a charakteristiku susediaceho mestečka. Viacerí sa pýtajú, prečo je na Slovensku toľko Rómov. V stredoveku väčšina európskych krajín postavila Rómov alebo Cigánov mimo zákon a donútila ich tak sťahovať sa do iných krajín. Sústreďovali sa preto najmä v Uhorsku, osobitne na východnom Slovensku a Maďarsku, kde našli lepšie podmienky pre život. O isté regulovanie tradičného spôsobu života Rómov sa usilovali už Mária Terézia a jej syn Jozef II., no kočovanie Rómov bolo úplne zakázané až pred polstoročím.

(ra)

Kalendár odvozu v 2. polovici roka 2017

PLASTY sa odvážajú vždy vo štvrtok v tieto dni:

17. august
14. september
26. október
7. december.

KOMPOZITNÉ OBALY (tetrapaky) sa odvážajú vždy v stredu v tieto dni:

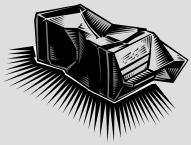

23. august
20. september
18. október
13. december.

PAPIER sa odváža vždy v piatok v tieto dni:

4. august
29. september
8. december.

Spoločenská kronika

Júl – august

2017

Narodili sa

Vanesa Matejková

Mathias Púš

Christian Slamka

Leo Masaryk

Matej Fischer

Tereza Kusá

Mateo Hornáček

Michaela Folttinyová

Richard Kobelár

Uzavreli manželstvo

Jozef Danišovič
a Ľubica Poláková

Martin Horka
a Jana Kusá

Jubilanti

Jozef Brodek

Oľga Fašková

Peter Chmelan

Ladislav Kadlec

Veronika Kocianová

Miroslav Lupták

Darina Nešporová

Jozef Rus

Elena Slamková

Peter Štrba

Jozef Žilka

Melánia Danišovičová

Jozef Hromada

Anna Kondrcová

Ivan Konečný

Štefan Ondrovič

Mária Piovarčiová

Pavol Púš

Alica Stašová

Eva Žovinová

Pavol Baláž

Magdaléna Blahová

Jozef Holub

Marta Hrobárová

Marta Kožíková

Mária Krausová

Ladislav Pagáč

Alžbeta Pekarovičová

Cyril Putera

Mária Štrbková

Mária Horčičková

Mária Szabová

Mária Špilajová

Paulína Štefčíková

Mária Tittlová

Jozef Brešťanský

Amalia Fabianová

Ignác Zachar

Opustili nás

Jana Moravčíková

Jozef Straka st.

Ladislav Rakita

Jana Tanáčová

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 31. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Kusá, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Nepredajné. Náklad: 499 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: September 2017

Hody 2017

Foto: Juraj Hladký, Vojtech Moravčík